Uitvoeringstoets

Invoering abonnementstarief en uitvoering van de Wmo 2015 per 2020

Auteur: CAK
Datum: 25 juli 2018
Versie: 1.0 definitief

www.hetcak.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting		3
1.	Aanleiding en doelstelling	6
2.	Definitie	11
3.	Randvoorwaarden en uitgangspunten	13
4.	Broninhouding	15
5.	Uitvoeringsvariant 1 : CAK voert uit in opdracht van VWS	17
6.	Uitvoeringsvariant 2: CAK voert uit in opdracht van gemeenten	29
7.	Uitvoeringsvariant 3C: CAK als gegevensknooppunt anticumulatie	36
8.	Uitvoeringsvariant 4: CAK faseert wettelijke taak uit	40
9.	Personeel en organisatie	48
10.	Interne beheersing en externe verantwoording	51
11.	Risico’s en beheersmaatregelen	53

Samenvatting

Het kabinet neemt een reeks van gerichte maatregelen met als doel de stapeling van zorgkosten voor de burger te verminderen. In het regeerakkoord is onder andere het voornemen opgenomen om de huidige inkomensafhankelijke bijdragesystematiek in de Wmo 2015 per 2020 te vervangen door een eenvoudig abonnementstarief van € 17,50 per vier weken. Daarnaast is er in opdracht van VWS onderzoek gedaan om te bezien of de taak tot vaststelling en inning van de bijdrage Wmo 2015 per 2020 geheel of gedeeltelijk door gemeenten uitgevoerd kan worden ('kan-bepaling'). Het ministerie van VWS heeft het CAK verzocht een uitvoeringstoets uit te brengen met diverse uitvoeringsvarianten en vormgevingsscenario's en deze op haalbaarheid en uitvoerbaarheid te toetsten. Op 31 mei 2018 heeft het CAK een impactanalyse opgeleverd aan VWS. De impactanalyse geeft de gevolgen voor de uitvoering weer van de beleidsvoornemens op de klant, de keten en het CAK (juridisch, techniek en uitvoering). Aanvullend zijn de gevolgen in kaart gebracht voor de organisatie, het personeel, de verantwoording en beleidsinformatie van het CAK.

Aanpak uitvoeringstoets

Het CAK heeft per uitvoeringsvariant het meest complexe vormgevingsscenario op uitvoerbaarheid en haalbaarheid per 2020 getoetst: het scenario waarin de meeste uitzonderingen op het abonnementstarief van € 17,50 per periode van toepassing zijn. Als de variant met de meeste uitzonderingen uitvoerbaar is gebleken, kan worden aangenomen dat eenvoudiger varianten die daar een afgeleide van zijn ook uitvoerbaar zijn, zoals een abonnementstarief dat voor alle vormen van ondersteuning geldt.

Uitvoerbaarheid uitvoeringsvariant 1

Het CAK is uitvoeringstechnisch in staat om uitvoeringsvariant 1 (het CAK voert het abonnementstarief volledig op grond van de wettelijke taak uit) met ingang van 2020 uit te voeren.

Periodieke facturatie omzetten

In het verlengde van het SGO-traject 'Harmoniseren Inkomensbegrippen' ontstaat met de wijziging van de Wmo 2015 het momentum de periodieke facturatie om te zetten naar voor de burger beter herkenbare facturatie op maandbasis. Deze komt daarmee in lijn met het vertrouwde ritme van uitkering, toeslagen, pensioen of salaris. Het maakt het mogelijk de eigen bijdrage in de vorm van een abonnementstarief door middel van broninhouding te verrekenen met pensioen of uitkering, vergelijkbaar met de systematiek voor broninhoudingen bij de Wlz en beschermd wonen. Dit levert voor een aanzienlijke groep CAK-klanten (60%) een verdere reductie van administratieve last op, omdat ze geen factuur meer ontvangen die ze moeten voldoen. Dit is in lijn met een doelstelling van het regeerakkoord, administratieve lastenverlichting voor de burger. De benodigde infrastuctuur voor gegevensuitwisseling tussen SVB, UWV en CAK is aanwezig en kan voor broninhouding van het abonnementstarief worden gebruikt. Met de SVB en het UWV moeten aanvullende afspraken gemaakt worden om het proces van broninhouding in te richten.

Randvoorwaarden bij uitvoeringsvariant 1

Voor een totaaloverzicht van de randvoorwaarden verwijzen wij naar hoofdstuk 3. Aan de onderstaande voorwaarden moet minimaal zijn voldaan voor de uitvoering van variant 1:

- het CAK beschikt over een nieuw ingericht ICT-landschap voor zover noodzakelijk voor de wijzigingen in de Wmo. Het CAK kan zorgdragen voor de inrichting van een nieuw ICT-landschap voor de Wmo 2015 vóór 1 januari 2020;

- landelijk gebruik van de iWmo-standaard voor berichtenverkeer is vanaf zorgjaar 2020 wettelijk verplicht. Het CAK accepteert voor zorgjaar 2020 en verder geen andere gegevens dan die via de iWmo-standaard worden aangeleverd;
- SVB en UWV zijn tijdig klaar voor broninhouding van het abonnementstarief. Broninhouding van het abonnementstarief is mogelijk met ingang van de datum waarop de SVB en het UWV aangeven daar klaar voor te zijn;
- Inrichten regiegroep met alle betrokken partijen om de implementatie te begeleiden.

Uitvoerbaarheid uitvoeringsvariant 2

Er zijn zorgen over de uitvoerbaarheid van deze uitvoeringsvariant binnen de beschikbare tijd van 18 maanden. Waar uitvoeringsvariant 1 in 18 maanden kan worden gerealiseerd, is er twijfel of dit mogelijk is voor variant 2. De impact van deze variant spreidt zich over een groot aantal componenten. Daarom is het reëel te verwachten dat de doorlooptijd de 18 maanden zal overstijgen. Er zijn diverse juridische maatregelen en wetswijzigingen nodig om uitvoeringsvariant 2 mogelijk te maken. Daarnaast brengt deze aanvullende vraagstukken met zich mee over de relatie met VWS als systeemverantwoordelijke, eigenaar en opdrachtgever van het CAK als zbo (Kaderwet zelfstandige bestuursorganen). De Wet Markt en Overheid en het aanbestedingsrecht sluiten de uitvoering in opdracht van gemeenten niet uit, maar leveren juridische risico`s op. Het CAK is als voormalige uitvoerder en overheidsinstelling kwetsbaar voor juridische argumenten van commerciële marktpartijen. Deze risico`s zijn deels te mitigeren, onder meer door bij de kostprijsberekening een strikte scheiding per taak te hanteren.

Uitvoerbaarheid uitvoeringsvarianten 3A en 3B

De uitvoeringsvarianten 3A en 3B resulteren in een verdeling van de bijdragetaken tussen gemeenten en het CAK. Per brief van 13 juni jl.[1] heeft VWS het CAK laten weten dat deze uitvoeringsvarianten niet waarschijnlijk zijn en komen te vervallen. Verdere uitwerking in deze uitvoeringstoets is niet nodig gebleken.

Uitvoerbaarheid uitvoeringsvariant 3C

De introductie van een gegevensknooppunt bij het CAK voor de bewaking van anticumulatie is ook onderzocht. De uitvoeringsvariant 3C is uitvoerbaar als onderdeel van de bijdrageregeling Wlz en uiteraard ook te combineren met uitvoeringsvariant 4.

Uitvoerbaarheid uitvoeringsvariant 4

Tot slot is de impact en uitvoerbaarheid van uitvoeringsvariant 4 op hoofdlijnen onderzocht. In deze variant faseert het CAK met ingang van 2020 de extramurale bijdrageregeling Wmo 2015 uit. Het CAK is in staat de wettelijk taak uit te faseren en gemeenten te faciliteren door middel van overdracht van gegevens en het delen van kennis en kunde. Het verdient aanbeveling dat de wetgever de termijnen voor aanlevering en correcties van zorggegevens en het vaststellen en herzien van de bijdrage over oudere jaren in wetgeving beperkt. De impact van deze uitvoeringsvariant op het CAK is zeer fors te noemen en zal leiden tot krimp en een gedeeltelijke ontmanteling van de organisatie. De integrale gevolgen voor personeel en organisatie zijn aanzienlijk en onomkeerbaar.

Gemeenten en zorgaanbieders moeten worden aangespoord naleveringen en correcties op korte termijn bij het CAK aan te leveren met een spoedige afhandeling van oude zorgjaren als doel. Daarnaast kan het CAK een rol spelen in de eenmalige overdracht van gegevens richting gemeenten.

[1] Kenmerk 1361885-177783-DMO

Als gedurende 2019 blijkt dat de implementatiedatum van 1 januari 2020 bij gemeenten niet haalbaar is, bestaat de kans dat het CAK de vaste bijdrage van maximaal € 17,50 (de zogenaamde tussenvariant) nog een jaar langer moet blijven uitvoeren. De opdrachtverstrekking hiervoor moet uiterlijk op 1 juli 2019 aan het CAK plaatsvinden.

Conclusie uitvoeringstoets

Bij tijdige opdrachtverstrekking is uitvoeringsvariant 1 realiseerbaar per 1 januari 2020. VWS en CAK hebben een afspraak gemaakt voor het geval het CAK de uitvoerder blijft[2]: VWS verstrekt eind juni 2018 een tijdelijke opdracht voor de werkzaamheden in de maanden juli en augustus.

Het CAK is uitvoeringstechnisch in staat de verschillende uitvoeringsvarianten van het abonnementstarief in combinatie met de diverse vormgevingsscenario's uit te voeren. De benodigde infrastructuur met ketenpartners, de huidige schaalvoordelen en de kennis en expertise zijn hiervoor bij het CAK aanwezig. Ten aanzien van uitvoeringsvariant 2 bestaan wel zorgen over de juridische implicaties en de uitvoerbaarheid binnen de gestelde tijd van 18 maanden. Tot slot is gebleken dat het CAK in staat is de wettelijke taak uit te faseren, als de taak overgaat naar het gemeentelijk domein en gemeenten te faciliteren door overdracht van gegevens en het delen van kennis en kunde.

Leeswijzer

De hoofdstukken 1 en 2 beschrijven de aanleiding, doelstelling en vraagstelling van VWS evenals de doelgroep waarop het abonnementstarief van toepassing zal zijn. Hoofdstuk 3 bevat de randvoorwaarden en uitgangspunten voor juiste en tijdige implementatie en in hoofdstuk 4 gaan we in op de mogelijkheid tot inhouding van het abonnmentstarief op pensioen of uitkering. De impact van de diverse uitvoeringsvarianten wordt in hoofdstuk 5 tot en met 8 beschreven. Vervolgens zetten we in hoofdstuk 9 en 10 de impact op personeel en organisatie en interne beheersing en verantwoording uiteen. Hoofdstuk 11 omschrijft de risico's en bijbehorende mitigerende maatregelen.

[2] Brief met kenmerk 1361885-177783-DMO d.d. 13 juni 2018

1. Aanleiding en doelstelling

Het kabinet neemt een reeks van gerichte maatregelen met als doel de stapeling van zorgkosten voor de burger te verminderen. In het regeerakkoord is onder andere het voornemen opgenomen om de huidige inkomensafhankelijke bijdragesystematiek in de Wmo 2015 per 2020 te vervangen door een eenvoudig abonnementstarief van € 17,50 per vier weken. Hierdoor wordt de bijdrage verlaagd en worden de financiële effecten van stapeling van zorgkosten voor veel mensen beter draagbaar. Daarnaast heeft het kabinet de verwachting dat de uitvoering vereenvoudigd wordt en de administratieve lasten in de Wmo 2015 zullen afnemen. In een voetnoot van het regeerakkoord staat ook dat de verantwoordelijkheid voor de vaststelling en inning vanaf 2020 mogelijk geïntegreerd kán worden in het gemeentelijke domein.

Op verzoek van het ministerie van VWS heeft het CAK een uitvoeringstoets opgesteld voor een abonnementstarief binnen de Wmo 2015 met ingang van 2020. Daarbij is rekening gehouden met vier uitvoeringsvarianten in combinatie met vier vormgevingsscenario's, aangevuld met de beleidskeuzevrijheid van gemeenten.

1.1. Vraagstelling van VWS

Op 20 april jl. heeft VWS het CAK opdracht gegeven een toets naar de uitvoerbaarheid van de invoering van het abonnementstarief in de Wmo op te stellen[3]. Daarnaast heeft KPMG in opdracht van VWS een onderzoek uitgevoerd naar de uitvoeringsmodaliteiten voor een abonnementstarief per 2020. Op dit moment is nog niet besloten wie de uitvoerder van het abonnementstarief per 2020 wordt. Ter ondersteuning van definitieve besluitvorming heeft VWS het CAK verzocht een uitvoeringstoets uit te brengen met diverse uitvoeringsvarianten en vormgevingsscenario's, waarin het CAK de taak geheel of gedeeltelijk behoudt of uitfaseert.

Conform het Protocol Uitvoeringstoets heeft het CAK 12 weken de tijd om een uitvoeringstoets op te stellen. In afwijking daarop is het CAK gevraagd de uitvoeringstoets in delen op te leveren. Op 31 mei heeft het CAK een eerste impactanalyse opgeleverd. Met dit document levert het CAK de volledige uitvoeringstoets op en zijn de gevolgen van de diverse uitvoeringsvarianten voor het CAK (organisatie, personeel, verantwoording en beleidsinformatie) op uitvoerbaarheid onderzocht. De implementatie- en uitvoeringskosten worden separaat in kaart gebracht en opgeleverd aan VWS.

VWS vraagt het CAK vier **uitvoeringsvarianten** en vier **vormgevingsscenario's** op uitvoerbaarheid en haalbaarheid te toetsen. Deze worden in paragraaf 1.2 nader toegelicht.

Het CAK heeft per uitvoeringsvariant het meest complexe vormgevingsscenario op uitvoerbaarheid en haalbaarheid per 2020 getoetst: het scenario waarin de meeste uitzonderingen op het abonnementstarief van € 17,50 per periode van toepassing zijn. Als de variant met de meeste uitzonderingen uitvoerbaar is gebleken, kan worden aangenomen dat eenvoudiger varianten die daar een afgeleide van zijn ook uitvoerbaar zijn, zoals een abonnementstarief dat voor alle vormen van ondersteuning geldt.

In de bijlage bij de brief van VWS van 20 april jl. wordt een vormgevingsscenario voor de doorberekening van gebruikelijke kosten aan de klant geschetst. Dit scenario heeft het CAK op verzoek van VWS[4] niet

[3] Brief met kenmerk 1332439-175865-DMO

[4] Mondeling overleg VWS – CAK op 25 april 2018

onderzocht. In plaats daarvan is een aanvullend verzoek tot verdere uitwerking gedaan[5]. Het gaat om uitvoeringsvariant 1, waarin het CAK het abonnementstarief volledig op grond van de wettelijke taak uitvoert. In overleg met VWS is afgesproken dat de woningaanpassingen volledig onder het abonnementstarief vallen. Dit in afwijking van de eerdere opdracht tot uitvoeringstoets. Uitgangspunt bij deze uitvoeringstoets is dat alle woningaanpassingen dus ook onder het abonnementstarief vallen.

1.2. Beschrijving van het beleidsvoornemen van VWS

In deze paragraaf worden de mogelijke uitvoeringsvarianten en vormgevingsscenario's voor 2020 nader toegelicht.

1.2.1. *Introductie van het abonnementstarief*

Met de introductie van een abonnementstarief van € 17,50 per vier weken is de hoogte van de eigen bijdrage niet langer afhankelijk van zorgomvang, inkomen en vermogen. Het abonnementstarief is verschuldigd zolang klanten Wmo-voorzieningen gebruiken of een pgb ontvangen. Lokaal kunnen gemeenten bepalen wanneer de bijdrage start en stopt en wanneer de bijdrageplicht tijdelijk wordt opgeschort, zoals tijdens een vakantie of ziekenhuisopname. De volledige groep niet AOW-gerechtigde meerpersoonshuishoudens wordt, net als in 2019, uitgezonderd van de bijdrageplicht.

Het abonnementstarief is van toepassing op de bijdrage voor maatwerkvoorzieningen en persoonsgebonden budgetten, met uitzondering van beschermd wonen en opvang in de accommodatie van een instelling. Op deze vorm van ondersteuning blijft de intramurale bijdragesystematiek van toepassing die ook in 2020 en daarna door het CAK wordt vastgesteld en geïnd. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen maatwerkvoorzieningen uitgezonderd worden van het abonnementstarief.

De bijdrage voor woningaanpassingen (geleverd in natura of in de vorm van een pgb) en een deel van de algemene voorzieningen maken onderdeel uit van het abonnementstarief. Gemeenten moeten bij verordening bepalen welke algemene voorzieningen onder het abonnementstarief vallen. Wettelijk wordt bepaald dat algemene voorzieningen ter compensatie van beperkingen waarbij een duurzame hulpverleningsrelatie wordt aangegaan in ieder geval deel uitmaken van het abonnementstarief. Het is op dit moment niet geheel duidelijk welke voorzieningen precies onder het abonnementstarief zullen vallen. Definitieve besluitvorming daarover moet nog plaatsvinden tijdens de behandeling van het wetsvoorstel. Ook de inhoud van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 voor 2020 is nog niet bekend. Daarom is op verzoek van VWS de uitvoerbaarheid van de onderstaande **vormgevingsscenario's** onderzocht:

A. **Woningaanpassingen**:
   1. Woningaanpassingen maken onderdeel uit van het abonnementstarief.
   2. Voor woningaanpassingen blijft een inkomens- en vermogensafhankelijke bijdragesystematiek gelden. Hierbij hebben gemeenten de keuzevrijheid om de bijdrage hiervoor wel of niet onderdeel van het abonnementstarief te laten zijn. Tussen het moment van opdrachtverstrekking aan het CAK en het opleveren van deze uitvoeringstoets is bekend geworden dat de wetgever voornemens is woningaanpassingen onder het abonnementstarief te laten vallen.Dit scenario is in deze uitvoeringtoets dus niet verder uitgewerkt.

[5] Verzoek per e-mail van beleidsmedewerker DMO van VWS van 26 april 2018 met als onderwerp "Toevoeging opdracht uitvoeringstoets 2020"

B. **Algemene voorzieningen**:
   1. Algemene voorzieningen maken geheel of gedeeltelijk onderdeel uit van het abonnementstarief.
   2. Algemene voorzieningen maken geen onderdeel uit van het abonnementstarief.

De inhoud van de beleidsvoornemens wordt hieronder per uitvoeringsvariant beschreven waarbij ook rekening gehouden wordt met de mogelijke vormgevingsscenario's.

1.2.2. *Uitvoeringsvariant 1: Het CAK voert het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen volledig op grond van de wettelijke taak uit.*

Het abonnementstarief wordt ingevoerd. Het CAK voert de bijdrageregeling Wmo als wettelijke taak uit in opdracht van VWS. De burger heeft met één loket voor alle Wmo-bijdragen te maken.

Voor de uitwerking van deze variant is uitgegaan van het vormgevingsscenario dat woningaanpassingen onderdeel zullen zijn van het vaste tarief van maximaal € 17,50 per periode. Daarnaast is het abonnementstarief van toepassing op overige maatwerkvoorzieningen en een deel van de algemene voorzieningen. Het CAK voert in 2020 dus 1 bijdragesystematiek uit:

- het abonnementstarief voor algemene- en maatwerkvoorzieningen;
- het abonnementstarief voor woningaanpassingen.

Verder is door VWS bepaald dat een abonnement in principe doorloopt tenzij gemeenten hier aparte regels voor stellen. Die regels zijn onderdeel van de gemeentelijke beleidsvrijheid. Het CAK kan de eigen bijdrage vaststellen en innen nadat gemeenten het opleggen van de bijdrage en de benodigde gegevens hebben aangeleverd.

Het voortbestaan van de wettelijke mogelijkheid tot het voeren van gemeentelijk minimabeleid is nog niet door VWS bepaald, maar wel door het CAK op uitvoerbaarheid onderzocht. Gemeenten hebben ook in 2020 de beleidsvrijheid om het abonnementstarief van € 17,50 per periode voor alle inwoners te verlagen. Of om de bijdrage voor categorieën van personen tot een bepaalde inkomensgrens op nihil te stellen. Daarnaast kunnen zij individuen van de bijdrage vrijstellen op grond van één van de hardheidsclausules die in 2018 in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zijn opgenomen. VWS heeft het CAK ook gevraagd de uitvoerbaarheid te onderzoeken van het uitzonderen van groepen klanten of het verlagen van het abonnementstarief voor bepaalde groepen.

Voor verlaging van de bijdrage voor woningaanpassingen behouden gemeenten de beleidsvrijheid die zij op dit moment hebben (op grond van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015). Ook blijft de huidige anticumulatieregeling intact: als een huishouden al een bijdrage betaalt voor Wlz-zorg, beschermd wonen of opvang, is geen andere bijdrage (abonnementstarief of woningaanpassing) verschuldigd. Als een bijdrage voor een woningaanpassing verschuldigd is, is het abonnementstarief niet verschuldigd.

Met de invoering van het abonnementstarief blijft controle op het overstijgen van de kostprijs door de bijdragen een taak van het CAK. Alleen voor de maatwerkvoorzieningen hulpmiddelen en woningaanpassingen (in natura of via pgb verstrekt) blijft deze controle in stand. Voor de overige voorzieningen die onder het abonnementstarief vallen, geldt geen controle op kostprijs meer.

1.2.3. *Uitvoeringsvariant 2: Het CAK voert het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen in opdracht van (een samenwerkingsverband van) gemeenten uit.*

Inhoudelijk is deze uitvoeringsvariant identiek aan de in paragraaf 1.2.2 omschreven variant. Het verschil is de opdrachtgever: deze is niet het ministerie van VWS maar gemeenten of een samenwerkingsverband daarvan. Uitvoering door het CAK vindt niet langer plaats op basis van een wettelijke taak. Onduidelijk is wat de rol van het CAK is in de bewaking van anticumulatie voor gemeenten die niet voor uitvoering door het CAK kiezen.

1.2.4. *Uitvoeringsvariant 3: Het CAK voert een deel van de processen op grond van een wettelijke taak uit.*

In deze variant wordt de huidige integrale wettelijke taak van het CAK opgesplitst en verdeeld tussen de uitvoerders. VWS vraagt drie mogelijkheden te onderzoeken:

***3A.** Het CAK factureert en int de bijdrage voor het abonnementstarief, gemeenten stellen de hoogte van de bijdrage vast en bewaken anticumulatie met de Wlz of een woningaanpassing.*

In deze variant ontvangt de klant de beschikking over de vaststelling van de bijdrage van de gemeente en de factuur op grond waarvan de vordering ontstaat van het CAK. Daarnaast bewaakt het CAK eventuele anticumulatie met beschermd wonen en opvang.

***3B.** Het CAK stelt alleen de inkomensafhankelijke bijdrage voor woningaanpassingen op grond van de gemeentelijke parameters vast en int deze. Gemeenten stellen de bijdrage voor het abonnementstarief vast en bewaken anticumulatie met de woningaanpassing. Het CAK bewaakt anticumulatie met de Wlz, beschermd wonen en opvang.*

In de uitvoering van deze variant geldt dat de bijdrage voor woningaanpassingen worden uitgezonderd van het abonnementstarief. De klant ontvangt de beschikking en de factuur hiervoor van het CAK. Daarnaast ontvangt de klant een beschikking en factuur voor het abonnementstarief van gemeenten, tenzij er binnen het huishouden sprake is van samenloop met een woningaanpassing. In dat geval mag de gemeente geen abonnementstarief vaststellen en innen.

***3C.** Het CAK fungeert alleen als gegevensknooppunt voor gemeenten, zodat gemeenten via het CAK kunnen bepalen of een huishouden ook al een bijdrage betaalt voor de Wlz of beschermd wonen en opvang op grond van de Wmo 2015.*

Op grond van de omschrijving van deze variant kan het CAK de anticumulatie met opvang niet langer bewaken, omdat het CAK opvang niet meer aangeleverd krijgt. Gemeenten bewaken anticumulatie met opvang. Het CAK factureert de bijdrage voor de Wlz en beschermd wonen en kan daarover informatie aan gemeenten verstrekken, mits daar een juridische grondslag voor is. Het gebruik van de inrichting van een gegevensknooppunt is ook onderzocht in combinatie met de uitvoeringsvarianten 3A, 3B en is ook uitvoerbaar in combinatie met uitvoeringsvariant 4.

Zoals in de inleiding omschreven wordt in deze toets alleen de uitvoerbaarheid van variant 3C verder uitgewerkt. Per brief van 13 juni jl. heeft VWS het CAK laten weten dat deze uitvoeringsvarianten niet waarschijnlijk zijn en komen te vervallen.

1.2.5. *Uitvoeringsvariant 4: Gemeenten voeren het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor de woningaanpassing volledig uit. Het CAK bouwt haar activiteiten af binnen een nader te bepalen termijn.*

Dit is de variant waarin het CAK haar activiteiten met betrekking tot de bijdrageregeling voor extramurale ondersteuning afbouwt. De wettelijke taak eindigt en correcties en verlate aanleveringen over 2019 en

eerder worden binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen afgehandeld. De taak tot vaststelling en inning van het abonnementstarief en de bijdrage voor woningaanpassingen wordt naar gemeenten overgeheveld.

1.3. Doelstelling beleidsvoornemen

De maatregel tot introductie van het abonnementstarief is gericht op financiële en administratieve verlichting van huishoudens met middeninkomens. Huishoudens met hogere inkomens liften op dit voordeel mee en lagere inkomens ondervinden een neutraal of mogelijk nadelig effect. De stapeling van eigen bijdragen bovenop de zorgkosten van het eigen risico voor de Zorgverzekeringswet wordt met de invoering van het abonnementstarief beperkt. Daarnaast reduceert het abonnementstarief de uitvoeringskosten en de regeldruk en het zorgt voor meer eenvoud voor de Wmo-klant[6].

1.4. Behandeling beleidsvoornemen

Het concept wetsvoorstel tot wijziging van de Wmo 2015 is in de maand juni 2018 via internet in consultatie gebracht. Gestreefd wordt naar een inwerkingtreding met ingang van 1 januari 2020.
Uit navraag bij VWS is gebleken dat, zoals het er nu (juli 2018) naar uit ziet, de Wmo 2015 voor 2020 in maart 2019 gepubliceerd zal worden.

[6] https://www.internetconsultatie.nl/wetabonnementstariefwmo

2. Definitie

2.1. Juridisch kader

De concept wet- en regelgeving was ten tijde van het schrijven van de impactanalyse nog niet beschikbaar. Het CAK gaat uit van de inhoud van de beleidsvoornemens zoals omschreven in de opdrachtbrief plus bijlage van 20 april 2018. Daarnaast vindt uitvoerig overleg over de inhoud plaats tussen de beleidsmedewerkers van VWS en CAK. De uitkomsten van dergelijk overleg zijn als uitgangspunten in hoofdstuk 3 geformuleerd. Vanaf 1 juni beschikt het CAK ook over het concept wetvoorstel Wmo 2015 voor 2020[7]. Het geheel vormt het 'juridisch kader' zoals dat tijdens het opstellen van deze uitvoeringstoets bekend is en heeft gediend als basis voor het opstellen hiervan.

2.2. Definiëring doelgroep

De beleidsvoornemens zijn van toepassing op Wmo-klanten die in 2020 een algemene voorziening, een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget, niet zijnde beschermd wonen, toegekend krijgen en daar op grond van gemeentelijk beleid een bijdrage in de kosten voor verschuldigd zijn. Op basis van de cijfers uit de CAK-administratie over 2017 volgt hieronder een overzicht van de doelgroep. Hierbij moet worden opgemerkt dat het CAK niet beschikt over gegevens van het aantal klanten dat ondersteuning in de vorm van een algemene voorziening ontvangt.

TABEL 1 CIJFERS CAK ADMINISTRATIE 2017

Doelgroep beleidsvoornemen	Aantal / bedrag	Toelichting
Aantal huishoudens binnen de Wmo	575.280	Het huidige cijfer is het aantal unieke huishoudens dat één of meer Wmo-facturen van het CAK heeft ontvangen over het zorgjaar 2017.
Aantal huishoudens dat AOW-gerechtigd is (i.v.m. mogelijke broninhouding 2020)	343.706	60%
Aantal niet-AOW gerechtigde meerpersoonshuishoudens	36.593	Deze klanten zijn het abonnementstarief niet verschuldigd.
Aantal huishoudens met een maximale periodebijdrage van € 0,-	62.075	Dit cijfer is het gemiddelde aantal huishoudens in een periode, o.b.v. heel 2017.
Aantal huishoudens met een maximale periodebijdrage van € 17,50	251.093	Dit cijfer is het gemiddelde aantal huishoudens in een periode, o.b.v. heel 2017. Het vorige cijfer van 250.623 was gebaseerd op alleen periode 1 van 2017.
Aantal huishoudens met een woningaanpassing en geen andere Wmo-ondersteuning	13.612	
Aantal huishoudens met een woningaanpassing én andere Wmo-ondersteuning	35.277	Het gemiddelde aantal over alle perioden van 2017.
Totaal aantal huishoudens met een woningaanpassing	48.889	
Gemiddelde eigen bijdrage per periode van alle Wmo-huishoudens	€ 31,84	Het gemiddelde over alle perioden van 2017 van alle huishoudens voor alle maatwerkvoorzieningen en pgb's (m.u.v. beschermd wonen) tezamen.
Aantal gemeenten dat minimabeleid voert	44 (2017)	
Aantal huishoudens met minimabeleid	19.395	Dit cijfer is het gemiddeld aantal huishoudens met minimabeleid per periode.

[7] https://www.internetconsultatie.nl/wetabonnementstariefwmo

Uitgangspunten bij bovenstaande cijfers zijn:

- De cijfers betreffen de nu bekende aantallen/bedragen over het zorgjaar 2017. De cijfers zijn dynamisch: hoewel het zorgjaar ten einde is, kunnen de cijfers nog wijzigen door correcties en naleveringen. Vanwege de consistentie met de uitvoeringstoets Wmo 2019 en de herkenbaarheid van de cijfers is uitgaan van dezelfde getallen.
- De cijfers zijn gebaseerd op huishoudens (soms ook ‘leefeenheden’ genoemd). Eigen bijdragen worden, anders dan in de Wlz, niet opgelegd per klant maar per huishouden.
- De cijfers betreffen Wmo 2015 exclusief beschermd wonen dat een andere bijdragesystematiek volgt.
- De cijfers zijn gebaseerd op gefactureerde eigen bijdragen. In de cijfers wordt onderscheid gemaakt tussen unieke huishoudens in een jaar en het gemiddelde aantal huishoudens per periode.

3. Randvoorwaarden en uitgangspunten

3.1. Randvoorwaarden

Voor de uitvoerbaarheid van de uitvoeringsvarianten waarin het abonnementstarief door het CAK wordt uitgevoerd, zoals in de hoofdstukken 5 en 6 beschreven, gelden de onderstaande randvoorwaarden. Deze impliceren dat als er aan voldaan is, het kansrijk is dat het traject Wmo 2020 succesvol en tijdig wordt gerealiseerd. En omgekeerd: als er niet aan wordt voldaan, dan is een succesvol traject Wmo 2020 minder kansrijk.

- De gewijzigde Wmo 2015 en het gewijzigde Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 worden uiterlijk in *december 2018* in het Staatsblad respectievelijk de Staatscourant gepubliceerd. Deze ingrijpende wijziging vereist namelijk een jaar implementatietijd in de keten en bij het CAK. De datum van inwerkintreding is het zorgjaar 2020.
- De keten, bestaande uit gemeenten, zorgaanbieders en softwareleveranciers, is in staat om tijdig en gecontroleerd de juiste uitwisseling van gegevens in te regelen.
- SVB en UWV zijn tijdig klaar voor broninhouding van het abonnementstarief. Broninhouding van het abonnementstarief is mogelijk met ingang van de datum waarop de SVB en het UWV aangeven daar klaar voor te zijn.
- Er wordt een regieorganisatie ingericht om de transitie gecontroleerd uit te voeren. De uitwisseling van data binnen de Wmo-keten verandert en daarmee de te gebruiken uitwisselstandaard. De regieorganisatie zal bestaan uit vertegenwoordigers van gemeenten, zorgaanbieders, softwareleveranciers, het CAK en het ministerie van VWS. Deze heeft zowel een inhoudelijke, coördinerende als een monitorende en rapporterende rol.
- Landelijk gebruik van de iWmo-standaard voor berichtenverkeer moet *vanaf zorgjaar 2020* wettelijk verplicht zijn. Het CAK accepteert over zorgjaar 2020 geen andere gegevens dan die via de iWmo-standaard worden aangeleverd.
- Voor de vereiste gegevensuitwisseling kan het CAK aansluiten op bestaande infrastructuur en de iWmo standaard wordt landelijk gedragen en ontwikkeld. Een toevoeging of wijziging in het iWmo berichtenverkeer moet op tijd ingediend worden zodat deze gepland kan worden voor de release 2020 (uiterlijk op *1 juli 2019* gepubliceerd). Dit is een intensief traject met diverse ketenpartners zoals het Zorginstituut, VNG Realisatie, ISD/Ketenbureau, Vecozo, Vektis, gemeenten, zorgaanbieders softwareleveranciers, etc.
- De berichtdefinitie van het iWmo berichtenverkeer voor 2020 moet uiterlijk *1 januari 2019* definitief zijn vastgesteld. De standaard moet beschikken over een start-, mutatie/pauze- en stopbericht en een nieuw CAK-bericht. De nieuwe standaard moet uiterlijk *1 juli 2019* gepubliceerd zijn in verband met de benodigde implementatietijd in de keten.
- Aanpassing van het ICT-landschap vergt een minimale doorlooptijd van 18 maanden tot implementatie. Om tijdige implementatie te kunnen realiseren moet de opdrachtverstrekking aan het CAK uiterlijk *30 juni 2018* hebben plaatsgevonden.
- Om de klant en de keten tijdig te kunnen informeren, is het essentieel dat VWS en de VNG *medio 2019* starten met de uitvoering van een communicatieplan.

Als tot uitvoeringsvariant 4 (gemeenten worden de uitvoerder van het abonnementstarief) besloten wordt, geldt een aanvullende randvoorwaarde:

- Als gedurende 2019 blijkt dat de implementatiedatum van 1 januari 2020 bij gemeenten niet haalbaar is, bestaat de kans dat het CAK de vaste bijdrage van maximaal € 17,50 (de zogenaamde tussenvariant) nog een jaar langer moet blijven uitvoeren. De opdrachtverstrekking hiervoor moet uiterlijk op 1 juli 2019 aan het CAK plaatsvinden.

3.2. Uitgangspunten

Uitgangspunten zijn aannames die gedaan zijn bij het opstellen van deze uitvoeringstoets. Het gaat hierbij dus om zaken die nog onzeker zijn, die niet expliciet benoemd zijn in de opdrachtbrief en in onderling overleg tussen VWS en CAK overeengekomen zijn. Deze uitgangspunten zijn:

- VWS stelt in de bijlage bij de brief van 20 april 2018 dat “een abonnement in principe doorloopt tenzij gemeenten hier aparte regels voor stellen”. Het CAK concludeert hieruit dat gemeenten over beleidsvrijheid beschikken over de verschuldigdheid van de bijdrage en dat de uitvoering daarin moet voorzien.
- VWS stuurt aan op het voorstel om vanaf 2020 zowel de maatwerkvoorzieningen als de algemene voorzieningen onder het abonnementstarief te brengen. Gemeenten creëren lokaal duidelijkheid (via beleidsplan, verordening) over welke algemene voorzieningen wel of niet onder het abonnementstarief vallen. In de wet wordt opgenomen dat dit in ieder geval gaat om algemene voorzieningen waarvoor een duurzame hulpverleningsrelatie wordt aangegaan. Dit gaat in elk geval om huishoudelijke hulp en begeleiding (“substituten van eerdere AWBZ-zorg”). Gemeenten kunnen lokaal bepalen dat ook andere algemene voorzieningen onder het abonnementstarief vallen. Voor de algemene voorzieningen die niet onder het abonnementstarief vallen geldt geen inkomensafhankelijke bijdragesystematiek (het CAK hoeft dus niets met deze voorzieningen te doen)[8].
- Met de beleidsmedewerkers van VWS is afgesproken dat het CAK op basis van de ontvangst van een gemeentelijk startbericht het abonnementstarief vaststelt en int. Wat de gemeente in de verordening heeft bepaald over welke voorzieningen daar onder vallen, is voor het CAK niet relevant. Het CAK heeft daarin ook geen toetsende rol, maar stelt vast op basis van wat de gemeente oplegt.
- Voor wat betreft het berichtenverkeer tussen gemeenten en het CAK is uitgegaan van verplicht gebruik[9] van de iWmo-standaard zoals in beheer bij Zorginstituut Nederland.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de aanlevering van gegevens aan het CAK, maar kan er voor kiezen de gegevensaanlevering (deels) aan zorgaanbieders en uitvoeringsorganisaties te mandateren.

[8] Bevestigd per e-mail van beleidsmedewerker DMO van VWS van 11 mei 2018

[9] Tweede Kamer, vergaderjaar 2017-2018, 34 857, nr. 2 (Voorstel van wet ‘Vermindering uitvoeringslasten’)

4. Broninhouding

4.1. Van perioden naar maanden

Al sinds het CAK in 1997 de wettelijke taak voor de extramurale bijdrage AWBZ op zich nam, vindt de facturatie conform wet- en regelgeving vierwekelijks plaats. De reden hiervoor was dat thuiszorgzorginstellingen vierwekelijks de salarissen aan de medewerkers uitbetaalden en dat het urenregistratiesysteem van de medewerkers was gekoppeld aan het systeem van de aanlevering van gegevens aan het CAK. Voor de klant betekent dit dat ze één maand per jaar twee facturen krijgen. Voor financieel kwetsbare burgers is dit een altijd een ongewenste situatie geweest die incassorisico's met zich meebrengt.

De invoering van het abonnementstarief in 2020, waarvoor het CAK een nieuw applicatielandschap ontwikkelt en waarvoor nieuwe ketenuitwisselingen zullen plaatsvinden, is het ideale moment om over te gaan op maandfacturatie. Facturatie op maandbasis levert een aantal duidelijke voordelen op:

- De burger ontvangt één factuur minder per jaar, er zal geen kalendermaand meer zijn waarin de klant twee facturen ontvangt.
- De burger ontvangt de facturen maandelijks, in het vertrouwde ritme van uitkering, toeslagen, pensioen of salaris.
- Facturatie op maandbasis loopt in lijn met de aanbevelingen van het SGO in het eindrapport 'Project harmonisatie inkomensbegrippen: een verkenning vanuit het perspectief van burger, beleid en uitvoering' van 1 augustus 2016.[10]
- Anticumulatie met de Wlz en met beschermd wonen is eenvoudiger, omdat deze ook maandelijks worden gefactureerd. Nu leidt de bijdrage voor één maand Wlz of beschermd wonen tot twee perioden waarin geen eigen bijdrage voor de Wmo is verschuldigd.
- Maandelijkse facturatie biedt de mogelijkheid tot broninhouding, zie paragraaf 4.2 voor een verdere toelichting.

De impact van een eventuele overgang van een periodieke- naar een maandsystematiek op de klant, de keten en het CAK wordt in de volgende hoofdstukken per uitvoeringsvariant belicht.

4.2. Broninhouding

Broninhouding is het incasseren van de vastgestelde eigen bijdrage door de uitkeringsinstanties UWV en SVB door middel van aftrek van de bijdrage van het pensioen of de uitkering van de klant. Doelstellingen van broninhouding zijn het voorkomen van nodeloze administratieve inspanningen voor de burger, het rondpompen van geld door de overheid, het verlagen van het incassorisico en het voorkomen van betalingsproblemen bij de burger. Daarnaast kan broninhouding de uitvoeringskosten reduceren.

Broninhouding is sinds 1975 in diverse uitkeringswetten ingevoerd, zoals bijvoorbeeld de AOW, de WIA en de WW. De SVB en het UWV voeren broninhouding op verzoek van het CAK uit. De wettelijke bepalingen in bovengenoemde wetten geven de uitkeringsinstanties de bevoegdheid de eigen bijdrage zonder toestemming van de klant op pensioen of uitkering ('de bron') in te houden.

[10] Op advies van het Topberaad inkomensondersteuning heeft de Ministerraad in augustus 2015 ingestemd met een verkenning naar de vraag hoe inkomensbegrippen zodanig kunnen worden vereenvoudigd en geharmoniseerd dat burgers de regelingen beter gaan begrijpen en de regelingen beter uitvoerbaar en gericht worden. Onder aansturing van een Stuurgroep heeft een interdepartementale werkgroep onderzocht wat de mogelijkheden zijn van verdere harmonisatie. Dit rapport vormt het resultaat van deze verkenning.

De juridische grondslag voor broninhouding is geformaliseerd in sociale wetgeving zoals de AOW en de WWB. Het huidige proces broninhouding wordt uitgevoerd binnen de regeling Wlz en beschermd wonen vanuit de Wmo 2015. Beide uitkeringsinstanties dragen de door middel van broninhouding ingehouden eigen bijdrage Wlz direct af aan het Zorginstituut Nederland (ZIN). De op het broninkomen ingehouden bijdrage voor beschermd wonen wordt door het Zorginstituut aan het CAK afgedragen. Het CAK draagt de bijdrage vervolgens af aan centrumgemeenten.

Na introductie van het abonnementstarief is de zorgomvang niet langer van invloed op de hoogte van de bijdrage en zal het factuurbedrag niet meer fluctueren. Een vaste bijdrage per maand biedt de mogelijkheid om via de SVB of het UWV het abonnementstarief maandelijks in te houden op het pensioen of de uitkering, vergelijkbaar met de systematiek voor broninhoudingen bij de Wlz en beschermd wonen. Dit levert voor een aanzienlijke groep pensioengerechtigde Wmo-klanten (60%) een verdere reductie van de administratieve last op, omdat zij niet langer een factuur van het CAK ontvangen die ze moeten voldoen.

Proces broninhouding

Het CAK past broninhouding momenteel standaard toe op de hoge intramurale bijdrage en op verzoek van de klant ook op de lage eigen bijdrage. Dit betreft de bijdrage Wlz en de bijdrage intramuraal beschermd wonen in de Wmo 2015. De benodigde infrastuctuur voor gegevensuitwisseling tussen SVB, UWV en CAK is aanwezig en kan voor broninhouding van het abonnementstarief worden gebruikt.

Als de hoogte van de bijdrage de hoogte van het pensioen of de uitkering overstijgt, ontvangt de klant voor het verschil nog een factuur van het CAK. Dit zal in geval van broninhouding van het abonnementstarief niet meer voorkomen omdat de hoogte van pensioen of uitkering nooit lager dan € 17,50 per maand zal zijn. Deze klanten ontvangen dan ook geen facturen van het CAK meer met administratieve lastenreductie tot gevolg: de klant hoeft geen facturen te betalen en het CAK hoeft geen inningsproces op te starten.

De eerste keer dat broninhouding wordt toegepast op pensioen of uitkering van de klant ontvangt de klant een beschikking van de SVB of het UWV. Hierin staat dat broninhouding op verzoek van het CAK wordt gestart. Tegen deze beschikking staat bezwaar en beroep bij de uitkeringsinstanties open.

Een klant kan het CAK verzoeken de broninhouding stop te zetten. Of dat verzoek wordt ingewilligd is afhankelijk van de omstandigheden, maar het CAK is doorgaans coulant. De klant ontvangt vervolgens facturen van het CAK. Betaalt de klant deze echter niet, dan gaat het CAK weer tot broninhouding over om te voorkomen dat er een vordering op de klant ontstaat.

5. Uitvoeringsvariant 1 : CAK voert uit in opdracht van VWS

In de volgende hoofdstukken beschrijven we de impact, de haalbaarheid en de uitvoerbaarheid van de vier uitvoeringsvarianten. Het gaat hierbij om de impact ten opzichte van de uitvoering van de bijdrageregeling Wmo in 2019 door het CAK. De verschillende uitvoeringsvarianten waarin het CAK nog werkzaamheden uitvoert, kennen veel overeenkomsten. Uitvoeringsvariant 1, waarin het CAK het abonnementstarief als wettelijke taak uitvoert, wordt daarom uitgebreid omschreven. Bij de overige uitvoeringsvarianten geven we alleen aan waar verschillen in impact zijn ten opzichte van uitvoeringsvariant 1. Er wordt per uitvoeringsvariant een onderscheid gemaakt in de impact op de klant, de keten en het CAK (op de aspecten juridisch, techniek en uitvoering). De gevolgen van de diverse uitvoeringsvarianten voor het CAK op het gebied van personeel en organisatie volgen in hoofdstuk 6.

5.1. Impact op de klant

In dit deel van de uitvoeringstoets beschrijft het CAK voor 2020 de gevolgen van de beleidsvoornemens voor de klant: de persoon die Wmo-ondersteuning in de vorm van een maatwerkvoorziening en algemene voorziening ontvangt, niet zijnde beschermd wonen en opvang. Zowel de algemene als de financiële impact komen aan bod, net als het klantperspectief en de administratieve belasting. Hierbij is rekening gehouden met de bevindingen, adviezen en het 'doen vermogen van de burger' uit het rapport van de Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid (WRR) 'Weten is nog geen doen: Een realistisch perspectief op redzaamheid'[11]. Klanten van het CAK bevinden zich immers doorgaans in een kwetsbare situatie waarin hun mentale vermogens (tijdelijk) onder druk kunnen staan.

Financiële impact

In 2018 betaalt 55% van de klanten de laagste bijdrage per periode van 4 weken (€ 17,60 of minder). De resterende 45% die nu meer betaalt dan € 17,60 gaat dus met de introductie van het vaste tariief in 2019 een lagere eigen bijdrage dan in 2018 betalen. Dat wijzigt niet in 2020. Daarnaast heeft VWS besloten dat alle niet-AOW gerechtigde meerpersoonshuishoudens in 2019 op basis van hun huishoudsamenstelling geen bijdrage berschuldigd zijn. Deze groep groeit in 2019 ten opzichte van 2018, naar verwachting van 31.000 naar circa 36.000 klanten die geen eigen bijdrage verschuldigd zijn.

Als gevolg van de verlaging van de bijdrage in 2019 zal de financiële impact op de klant met de invoering van het abonnementstarief gering zijn. De hoogte van het periodebedrag verandert niet, ook niet bij minder of geen ondersteuning[12]. Er is wel sprake van financiële impact als de klant erg weinig ondersteuning ontvangt, waarbij de kosten van ondersteuning lager zijn dan het abonnementstarief. Of als de klant in een bepaalde periode geen of minder ondersteuning ontvangt en lokaal beleid er voor zorgt dat de bijdrage toch moet worden doorbetaald.

Bijzondere aandacht is nodig voor de klanten die in voorgaande jaren onder een minimabeleid of hardheidsclausule vielen. Zij betaalden tot en met 2019 geen eigen bijdrage. Bij de overgang naar 2020 moet bewaakt worden of deze regels nog steeds gelden in landelijk of gemeentelijk beleid. En of gemeenten lokaal beleid nog continueren als gevolg van de invoering van het abonnementstarief en de daarmee samenhangende lagere inkomsten. Als dat niet het geval is, is adequate voorlichting van deze klanten door de gemeente nodig.

[11] Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2017), Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid.

[12] Tenzij lokaal beleid bepaalt dat het abonnementstarief niet verschuldigd is als er in een periode geen ondersteuning wordt afgenomen.

Algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen

Het wel of niet onderbrengen van de algemene voorziening onder het abonnementstarief heeft financiële gevolgen voor klanten. Daarnaast kunnen, afhankelijk van de (gemeentelijke) beleidskeuze, grotere verschillen tussen gemeenten ontstaan. De keuze die wordt gemaakt heeft impact op de klantbeleving. Als de algemene voorzieningen onder het abonnementstarief vallen, dan krijgen burgers die al van deze voorzieningen gebruikmaken te maken met het CAK, waar ze voorheen alleen met de gemeente te maken hadden. Dit kan verwarrend voor hen zijn, maar kan met duidelijke en tijdige communicatie uitgelegd worden. Als de algemene voorzieningen niet onder het abonnementstarief vallen, dan hebben klanten die gebruikmaken van deze voorzieningen nog steeds te maken met verschillende partijen in de communicatie: zowel de gemeente als het CAK.

Factureren van periodiek naar maandelijks

De aanpassing van de periode naar maand kan financiële impact hebben. Dit is afhankelijk van de hoogte van het abonnementstarief. Als dat € 17,50 per maand wordt, betekent dat een verlaging van het jaarlijkse bijdragebedrag. Als het jaarbedrag (13 x € 17,50 = € 227,50,-) over 12 maanden gefactureerd wordt (afgerond € 18,95 per maand) is het financiële effect neutraal. Het kan zijn dat de zorgkosten dan hoger worden beleefd, omdat ze niet langer over 13 facturen worden verspreid, maar over 12. Van belang is hierover goed te communiceren. Op verzoek van VWS zal in de verder uitwerking en implementatie zal rekening worden gehouden met facturatie per maand.

Kortingen

Gemeenten hebben de mogelijkheid om ‘kortingen’ toe te passen op het abonnementstarief. Daarnaast blijft de mogelijkheid van minimabeleid en hardheidsclausules (zoals de buiten invorderingstelling van de eigen bijdrage voor een individu) bestaan. Dit kan voor klantengroepen met een zeer laag inkomen de financiële impact verlagen. Dergelijk maatwerk op basis van de situatie van de klant kan een positief effect hebben op de klantervaring.

Administratieve impact

Het uitgangspunt is dat de ‘vaste’ eigen bijdrage van € 17,50 op 1 januari 2019 wordt ingevoerd. Een groot gedeelte van de klanten zal daardoor op 1 januari 2020 bekend zijn met de wijzigingen. De volgende ‘fase’ in de vorm van een abonnementstarief zal goed uit te leggen zijn aan de klant en daardoor weinig impact hebben. De klant ervaart bij deze uitvoeringsvariant weinig administratieve lasten ten opzichte van 2019. Diensten en betaalgemak als automatische incasso en betalingsafspraken kunnen doorlopen. Daarnaast kan broninhouding plaatsvinden, waardoor het niet meer nodig is facturen te versturen.

Omdat het CAK in deze uitvoeringsvariant het abonnementstarief vaststelt, factureert en int, kan een gecombineerde beschikking/factuur (‘beschikfactuur’) worden geïntroduceerd. Hierdoor ontvangen klanten minder correspondentie en worden de administratieve lasten voor klanten verder verlaagd. Als gevolg van verdere digitalisering middels het CAK klantportaal (‘mijn CAK’[13]) kan de klant dergelijke uitingen van het CAK ook digitaal ontvangen, waarmee verzending van papieren uitingen achterwege kan blijven.

Voor vaststelling en inning van het abonnementstarief heeft het CAK geen gegevens nodig over onder andere de zorgomvang en kostprijs; voor de woningaanpassing wel. Het CAK heeft bij een abonnementstarief geen inzicht in de ondersteuning die is geleverd (algemene of maatwerkvoorziening) en kan dit ook niet meer op de factuur aan de klant tonen. Vragen van klanten hierover kan het CAK dan niet direct beantwoorden, terwijl klanten dat mogelijk wel verwachten. Wanneer het berichtenverkeer ook

[13] https://www.hetcak.nl/zelf-regelen/mijn-cak

in 2020 gegevens over de geleverde Wmo-producten bevat, kan het CAK de klant wel inzage bieden in waar hij of zij voor moet betalen.

Broninhouding

Als de bijdrage wordt ingehouden op de uitkering of het pensioen (zie ook paragraaf 4.2), dalen de administratieve lasten voor klanten (en voor het CAK en de overheid als geheel). Dit is vooral gunstig voor klanten die (tijdelijk) over minder 'doenvermogen'[14] beschikken. Het draagt ook bij aan schuldpreventie (en verlaagt het incassorisico voor het CAK).

Factureren van periodiek naar maandelijks

De bijdrage wordt vanaf 2020 niet meer achteraf op basis van de zorggegevens in rekening gebracht, maar op basis van een start- en einddatum (net als bij de Wlz). Hierdoor kan de factuur eerder verstuurd worden. Dit zal positief worden ervaren. Er kan echter wel een overgangssituatie ontstaan, waarbij klanten in dezelfde maand meerdere facturen ontvangen[15]. Aan deze verandering moeten sommige klanten mogelijk wennen. Over het algemeen zullen klanten echter blij zijn met deze harmonisatie naar maanden, omdat dit beter aansluit bij het ritme van pensioen, toeslagen, uitkering en salaris (zie ook paragraaf 4.1).

Vanuit klantperspectief zien we een aantal randvoorwaarden, zoals het moment van invoering, dat bij voorkeur per 1 januari is. In dit geval gaat het bovendien om een kalenderwijziging waardoor de invoering per 1 januari een criterium zou moeten zijn (huidige perioden lopen niet synchroon met de kalender). Daarnaast is helder beleid ten aanzien van correcties nodig. In de huidige uitvoering verrekent het CAK een correctie in het verleden op de volgende factuur. Gezien de veranderende systematiek gaat de voorkeur in de overgangssituatie uit naar een correctie op de oude factuur en niet naar een (complexe, onduidelijke) verrekening met de nieuwe factuur.

Klantcommunicatie

Gezien de impact voor klanten is een communicatieplan nodig dat gesegmenteerd is naar:

- het effect van de verandering op doelgroepen (positief, neutraal of negatief);
- de fase in het klantproces waarin doelgroepen zich bevinden (nieuwe of bestaande klanten).

Daarbij is de doelstelling om, conform de adviezen uit het rapport van de WRR, de mentale belasting van onze klanten zo laag mogelijk te houden. Alle doelgroepen worden daarom tijdig, bij voorkeur een half jaar van tevoren, geïnformeerd over de wijziging in de uitvoering van de voor hen relevante regeling.

Ook klanten die verblijven in een accommodatie voor beschermd wonen behoeven aandacht. Zij vallen onder de Wmo, maar blijven de facturen van het CAK ontvangen en vallen niet onder het abonnementstarief.

De persoonlijke situatie van de klant is voor de communicatie het uitgangspunt. Alle relevante en beschikbare kanalen en middelen worden ingezet. De CAK-richtlijnen voor eenvoudig taalgebruik worden hierbij gevolgd. Deze voldoen nu al aan het Besluit Digitale Toegankelijkheid dat per 23 september 2018 in werking treedt. De informatie op de website en in (digitale) publicaties zijn daarmee algemeen toegankelijk en begrijpelijk, ook voor personen met een beperking.

---

[14] Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2017), *Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid.*

[15] Ter illustratie: In februari 2020 ontvangt de klant een factuur over de ontvangen zorg in december 2019 (achter factureren). Daarnaast ontvangt de klant in februari 2020 een factuur voor het abonnementstarief van februari 2020

Kanalen en middelen klantcommunicatie

Voorafgaand aan 1 januari 2020 zorgt het CAK voor een tijdige aankondiging van de veranderingen voor de klanten via al zijn kanalen:

- op www.hetcak.nl inclusief Mijn CAK;
- op www.regelhulp.nl;
- via social media;
- per post door middel van aangepaste primaire uitingen (startbrieven, facturen) en voorlichtingsbrieven;
- door middel van telefonische voorlichting naar aanleiding van klantvragen en als uit de klantgegevens of het gesprek blijkt dat proactieve voorlichting over de maatregel bij de klantsituatie aansluit.

In het vervolg van deze uitvoeringstoets noemen wij dit de reguliere klantcommunicatiekanalen. Voor alle uitvoeringsvarianten en klantsituaties geldt dat het voor de klant een grote verandering behelst, die een extra communicatie-inspanning vergt. Daarom zal het CAK naast de inzet van de reguliere klantcommunicatiekanalen een voorlichtingsleaflet bijsluiten bij de primaire uitingen aan alle Wmo-klanten.

Na 1 januari 2020 bieden de klantcommunicatiekanalen reguliere informatie over de uitvoering van het abonnementstarief. Daarnaast worden de rekenhulp op www.hetcak.nl, de brochure Wmo (voor nieuwe klanten) en het leaflet Wmo (voor bestaande klanten) aangepast.

Professionele zaakwaarnemers, zoals cliëntenorganisaties

Cliënten- en belangenorganisaties kunnen een rol spelen bij het, via de eigen kanalen, informeren van de achterban over het abonnementstarief binnen de Wmo. Het CAK zal deze organisaties voorzien van informatie over de uitvoering van de beleidsmaatregel. VWS informeert over het beleid en het CAK over de uitvoering en de gevolgen hiervan voor klanten.

5.2. Impact op de keten

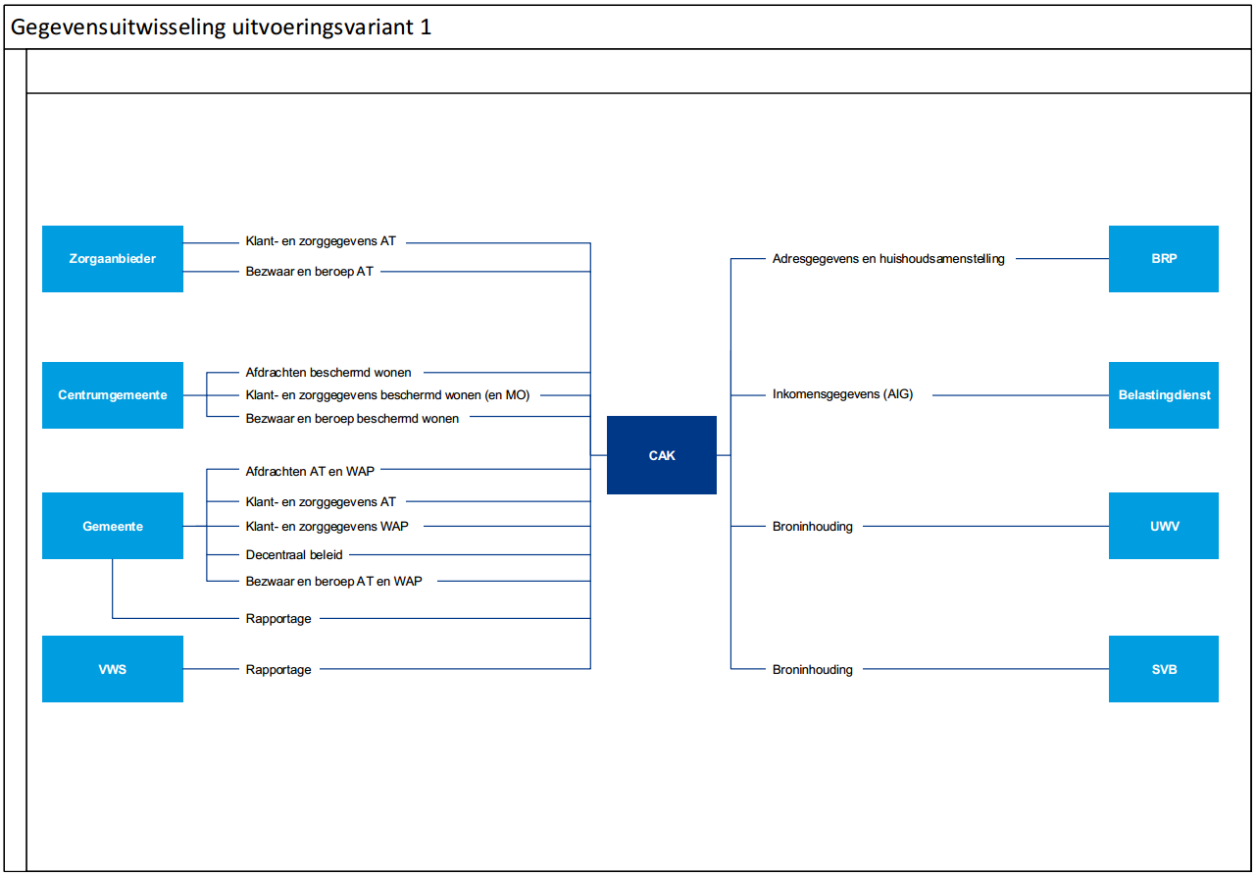
Met de invoering van de Wmo 2015 zijn het CAK en gemeenten intensiever gaan samenwerken. De decentralisatie gaf gemeenten een grotere rol in de eigen bijdrageregeling. Deze transitie heeft de nodige opstartproblemen gekend maar lijkt in een stabielere fase te zijn beland. De Wmo-keten heeft zich de afgelopen drieënhalf jaar sterk ontwikkeld en functioneert steeds beter. Relaties zijn opgebouwd en de keten is inmiddels ‘aan elkaar gewend’. Gemeenten weten steeds beter hoe ze hun lokale beleidsvrijheid kunnen laten aansluiten op de wensen en mogelijkheden van hun burgers. Daarnaast is de datakwaliteit sterk verbeterd ten opzichte van 2015. Dat geldt ook voor de gegevens die zorgaanbieders en uitvoeringsorganisaties van gemeenten bij het CAK aanleveren.

Het CAK wisselt voor de Wmo 2015 gegevens uit met ongeveer 2000 ketenpartners. Afhankelijk van de uiteindelijke complexiteit van de bijdrageregeling in 2020 hebben de beleidsvoornemens de nodige gevolgen voor de gegevensuitwisseling. De bestaande gegevensuitwisseling en de daarbij behorende standaarden blijven in stand om aanlevering van gegevens over de zorgjaren 2019 en eerder te kunnen verwerken. Vanaf 2020 moet het CAK beschikken over nieuwe standaarden die voldoen aan de eisen die de nieuwe bijdrageregeling stelt. De ICT-systemen van het CAK moeten ingericht worden op de verwerking van de nieuwe standaard.

In uitvoeringsvariant 1, ligt de volledige uitvoering van de bijdrageregelingen bij het CAK. De gemeente is verantwoordelijk voor de aanlevering van gegevens aan het CAK. Deze kan er echter voor kiezen om de

gegevensaanlevering (deels) aan zorgaanbieders en uitvoeringsorganisaties te mandateren. Het bestaande netwerk van relaties en samenwerking tussen het CAK, gemeenten, uitvoeringsorganisaties en zorgaanbieders kan hierbij worden benut.

De keten zal in deze uitvoeringsvariant voornamelijk impact ervaren op het gebied van de gegevensuitwisseling. In de onderstaande figuur zijn de gegevensuitwisselingen afgebeeld voor uitvoeringsvariant 1, in de meeste complexe variant. Afhankelijk van het gekozen vormgevingsscenario vallen er onderdelen van gegevensuitwisseling af.

FIGUUR 1 GEGEVENSUITWISSELING UITVOERINGSVARIANT 1

Van periode naar maand

Voor de uitvoering van de Wmo in 2020 is het mogelijk een aanpassing van vierwekelijkse perioden naar maand te maken. Vanuit ketenperspectief heeft maandelijks een lichte voorkeur vanwege de eenduidigheid met andere regelingen en processen. Wel is een maandelijkse eigen bijdrage randvoorwaardelijk om broninhouding voor het abonnementstarief in te kunnen voeren. De aanpassing naar maand vraagt van ketenpartners (voornamelijk zorgaanbieders) dat zij hun processen hier op inrichten. Een punt van aandacht hierbij is dat de laatste zorgperiode van 2019 eindigt op 29 december 2019. Blijft het een vierwekelijkse periode, dan start de invoering van het abonnementstarief op maandag 30 december 2019. Wordt het maandelijks dan moet een overbrugging voor de laatste dagen van december worden gemaakt. Omgerekend zou het abonnementstarief van € 17,50 per vier weken, (afgerond) € 18,95 per maand zijn.

Zorgaanbieders die de interne administratie op vierwekelijkse perioden hebben ingericht kunnen deze systematiek handhaven. Voor de vaststelling en inning van het abonnementstarief kan in de gegevensuitwisseling met het CAK worden volstaan met een start/stopbericht. Aanlevering van de hoeveelheid geleverde ondersteuning (uren en minuten) is na invoering van het abonnementstarief niet langer noodzakelijk.

Zorgaanbieders

Op dit moment hebben zorgaanbieders een grote rol in de eigen bijdrageprocessen. Het CAK wisselt (klant-, zorg- en bezwaar- en beroep-) gegevens uit met zorgaanbieders. Dat doet het CAK voornamelijk om doorlooptijden te verkorten. Zorgaanbieders hebben goed zicht op welke ondersteuning geleverd is en wanneer deze is gestart. Daarmee kan het CAK sneller de eigen bijdrage vaststellen en innen. Ook bezwaar- en beroepzaken worden direct naar de zorgaanbieder verstuurd, waardoor klanten sneller een reactie krijgen.

De rol van zorgaanbieders in de bijdrageregeling kan worden heroverwogen. Zorgaanbieders hebben geen direct belang bij de gegevensuitwisseling voor de eigen bijdrage en de gemeente is altijd eindverantwoordelijk. Doordat de zorgafname niet meer van invloed is op de hoogte van de eigen bijdrage, is het minder noodzakelijk dat zorgaanbieders bij het CAK gegevens aanleveren. Gemeenten moeten beschikken over de begin- en einddatum van de ondersteuning en kunnen bezwaar- en beroepzaken afhandelen. Daarmee worden zorgaanbieders ontlast. Echter, het CAK kan de gemeenten ontlasten door de gegevensuitwisseling met zorgaanbieders te continueren en doorlooptijden van de processen te verkorten.

Informatievoorziening en ketenregie

Het CAK kan door haar huidige rol in de keten inzicht geven in het gebruik van Wmo-zorg in Nederland en in specifieke gemeenten. Denk hierbij aan genoten ondersteuningssoort per inkomenscategorie in Nederland. Hiervoor heeft het CAK samen met gemeenten de Wmo-monitor ontwikkeld. Gemeenten gebruiken deze informatie om het beleid af te kunnen stemmen op de behoeften van de burgers en de gemeente. Door zijn centrale plek in de gegevensuitwisseling kan het CAK een regierol in de keten op zich nemen. Zo kunnen gebruik van ondersteuning, aanlevertermijnen en doorlooptijden landelijk en decentraal worden gemonitord en vergeleken. Daarmee maakt het CAK knelpunten zichtbaar en bespreekbaar. Ook kan het CAK meedenken over oplossingen. Door het combineren van gegevens kunnen gemeenten gevoed worden met informatie. Het is aan te bevelen om deze centrale rol vanaf 2020 ook bij het CAK te beleggen en hiervoor een wettelijke grondslag te creëren.

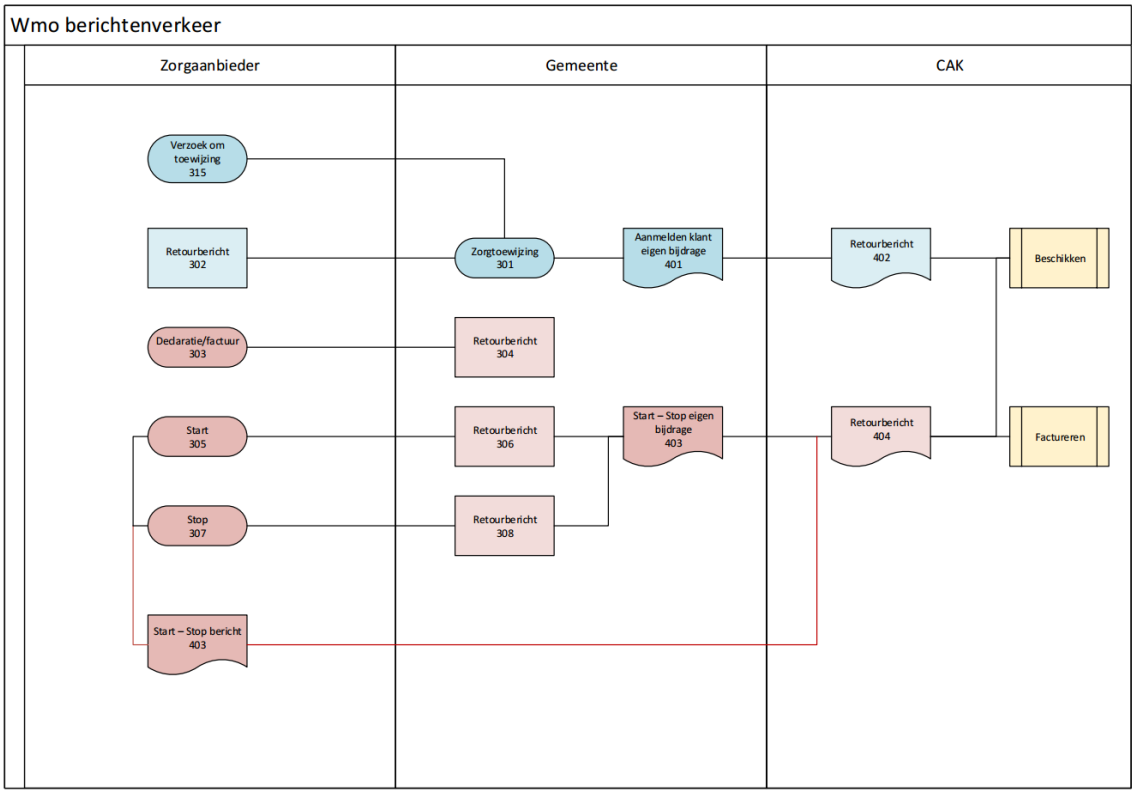
Klant- en zorggegevens abonnementstarief

Voor de uitvoering van het abonnementstarief zijn klant- en zorggegevens (start-, stop- en eventueel pauzedatum) nodig. Deze worden onder verantwoordelijkheid van gemeenten bij het CAK aangeleverd. Voor het bepalen van de huishoudsamenstelling zal de huidige uitwisseling met de Basisregistratie Personen (BRP) ongewijzigd blijven. Het abonnementstarief is immers per huishouden verschuldigd. De gemeente heeft aan haar vergewisplicht van artikel 12 Wet algemene bepalingen Burgerservicenummer (Wabb) voldaan en het CAK raadpleegt de BRP. Bij het bepalen van een huishouden kunnen zich lastige situaties voordoen. Zo vormen klanten op hetzelfde adres lang niet altijd een gezamenlijke huishouding conform de criteria daarvoor in de Wmo 2015. Het CAK heeft door de jaren heen veel ervaring opgedaan met het bepalen van de huishoudsamenstelling. Gemeenten zullen op hun beurt, al dan niet individueel, deze ervaring moeten opdoen.

De huidige CAK-standaarden voor gegevensuitwisseling voldoen niet voor de uitvoering van het abonnementstarief. Er is een nieuwe, minder complexe gegevensuitwisseling met gemeenten nodig. Ook

de iWmo berichten, die in de pilot PVU[16] op basis van de huidige situatie zijn ontwikkeld, voldoen niet. Voor het abonnementstarief is ten minste een start-stopbericht nodig. De berichtgeving wordt indien wenselijk nog aangevuld met een productcategorie (huishoudelijke hulp, begeleiding, hulpmiddel etc.) en leveringsvorm (pgb, zorg in natura). Dit is noodzakelijk om in de klantcommunicatie te duiden waarvoor de klant een eigen bijdrage betaalt. Daarnaast kan het CAK op basis van deze informatie op landelijk en decentraal niveau rapporteren en monitoren. Voor het ontvangen van deze gegevens (persoons- en zorggegevens) moet wel een wettelijke grondslag in de Wmo 2015 worden gecreëerd.

Bepaalde gebeurtenissen bij gemeenten vormen de trigger voor het versturen van het eigen bijdrage bericht aan het CAK. Zo kan de zorgtoewijzing (301), die al vroeg in het proces naar een zorgaanbieder verstuurd wordt, leiden tot een eerste bericht met klantgegevens aan het CAK (401). Op basis van dit bericht kan het CAK de huishoudsamenstelling bepalen en anticumulatie en vrijstellingen bewaken. Daarmee kan de doorlooptijd tot en met het versturen van een beschikking aanzienlijk worden verkort, waardoor het proces efficiënter wordt. Voor het aanmaken van de factuur zijn meer gegevens nodig. Hiervoor kan een ander iWmo bericht (303 t/m 308) als basis gebruikt worden voor een bericht aan het CAK (403) met klant- en zorggegevens.

FIGUUR 2 BERICHTENVERKEER IWMO 2020

Voor het uitwisselen van pgb's, hulpmiddelen en (algemene) voorzieningen tussen gemeente en zorgaanbieder/leverancier wordt (nog) niet met het iWmo berichtenverkeer gewerkt. Als algemene voorzieningen (deels) onder het abonnementstarief vallen, zullen gemeenten over die gegevens moeten beschikken. Dat is nu niet altijd het geval: de bijdrage wordt direct met de zorgaanbieder afgehandeld.

[16] Pilot Vereenvoudiging Uitwisseling die in samenwerking met VNG Realisatie in 2017 is uitgevoerd

Voor het uitwisselen van deze gegevens zijn dus nog nieuwe en aangepaste gegevensuitwisselingen tussen gemeenten en zorgaanbieders en leveranciers nodig.

Randvoorwaarde voor de uitvoering is dat landelijk gebruik van de iWmo-standaard voor berichtenverkeer vanaf zorgjaar 2020 wettelijk verplicht is. Het CAK accepteert over zorgjaar 2020 geen andere gegevens dan die via de iWmo-standaard worden aangeleverd.

Klant- en zorggegevens woningaanpassing en beschermd wonen

In de huidige gegevensstandaard (H&V-standaard) waarmee (centrum)gemeenten en het CAK klant- en zorggegevens uitwisselen zijn verschillende gegevensstromen vervlecht. De aanleveringen kunnen ook klant- en zorggegevens bevatten voor woningaanpassingen, beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Ook deze gegevens moeten een plaats krijgen in het iWmo berichtenverkeer. Voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang is, net als voor het abonnementstarief, een start-stop bericht nodig. De woningaanpassing volgt de huidige bijdragesystematiek (maximale periodebijdrage) en daarom moet dat bericht meer gegevens bevatten. Daarmee kan de verouderde H&V-standaard uitgefaseerd worden.

Decentraal beleid (verlagen abonnementstarief, vrijstellingen en minimabeleid)

Op dit moment maken gemeenten gebruik van de mogelijkheid om het minimale eigen bijdragebedrag te verlagen of specifieke groepen hiervan vrij te stellen. Ook in 2020 behouden gemeenten de beleidsvrijheid om decentraal beleid te voeren. De aanlevering van gegevens hiervoor is echter eenvoudiger dan de huidige aanlevering. Deze gegevens kunnen via een beveiligd CAK-portaal aangeleverd worden. Gemeenten zijn bekend met het uitwisselen van deze gegevens en dit kan in 2020 zonder al te veel moeite worden voortgezet.

Inkomensgegevens

Het CAK beschikt over de infrastuctuur voor de uitwisseling van inkomensgegevens met de Belastingdienst. De huidige gegevensuitwisseling met de Belastingdienst kan ook in 2020 gecontinueerd worden. Deze is noodzakelijk voor de uitvoering van de bijdrageregelingen beschermd wonen en Wlz. De uitvraag voor het inkomensonafhankelijke abonnementstarief vindt per 2020 nog slechts selectief plaats: alleen voor die klanten waarbij het bijdrageplichtige inkomen nog van invloed is op de hoogte van de bijdrage, zoals in geval van minimabeleid en eventueel voor een peiljaarverlegging aangevraagd door inwoners van gemeenten met minimabeleid. Met het huidige juridische kader voor gebruik van een Authentiek Inkomensgegeven (AIG) gebruikt het CAK de Belastingdienst verplicht als enige bron. Er worden inkomensgegevens van 2 jaar geleden gebruikt (T-2). Tot de komst van het nieuwe regeerakkoord was het CAK met de Belastingdienst in gesprek om te bezien of inkomensgegevens van 1 jaar gelegen (T-1) van voldoende kwaliteit zijn om op een betrouwbare manier te gebruiken. Als dat het geval is, moet dat wettelijk geregeld worden. Daarna zullen de uitvoeringskosten dalen, zijn er minder arbeidsintensieve en daardoor uitvoeringstechnisch dure peiljaarverleggingen nodig bij inkomensafhankelijke regelingen en zullen klanten een betere dienstverlening ervaren.

Broninhouding

Voor Wmo beschermd wonen en de Wlz wordt de eigen bijdrage, indien mogelijk, ingehouden op het pensioen of de uitkering. Het CAK verzoekt de SVB en het UWV door middel van een bestaande gegevensuitwisseling tot broninhouding. De SVB en het UWV koppelen per klant aan het CAK terug of broninhouding mogelijk is en welk bedrag er is ingehouden. Met de invoering van broninhouding op het abonnementstarief kan gebruik gemaakt worden van de huidige infrastrutuur voor gegevensuitwisseling. Het CAK is als uitvoerder in staat het abonnementstarief via broninhouding te innen en zal hiervoor uiteraard samenwerken met de uitkeringsinstanties SVB en UWV.

Ongeveer 60% van de Wmo-cliënten is AOW-gerechtigd (cijfers 2017). Voor deze groep is inhouding van het abonnementstarief op de inkomstenbron (de AOW-uitkering van de SVB) mogelijk, zodat bijdragen direct bij het CAK terechtkomen. Met het introduceren van broninhouding (zie ook paragraaf 4.2) kan ook de gegevensuitwisseling met het UWV benut worden om de eigen bijdrage op uitkeringen in te houden. Bij broninhouding van een bedrag van (afgerond) € 18,95 per maand is het aannemelijk dat de broninhouder (SVB-UWV) het volledige bedrag kan inhouden. Het CAK hoeft geen aanvullende factuur meer aan de klant te sturen. Dat betekent minder administratieve lasten voor de klant, de broninhouder en het CAK.

Om broninhouding van het abonnementstarief in te kunnen voeren is maandelijkse facturatie wel een randvoorwaarde. De uitkeringsinstanties verstrekken de inkomens immers ook maandelijks aan de burgers. Een overgang naar maandelijkse facturatie heeft impact op ketenpartners die de processen op de vierwekelijkse periode ingericht hebben. Het CAK schat in dat de impact gering is omdat de vierwekelijkse systematiek die zorgaanbieders hanteren (bijvoorbeeld voor de salariëring van medewerkers) gewoon in stand kan worden gehouden. Voor de aanlevering aan het CAK kan worden volstaan met een start-stop bericht. De zorgafname hoeft vanaf 2020 niet meer aangeleverd te worden.

Rapportages en beleidsinformatie

Doordat de gehele uitvoering bij het CAK ligt, beschikt het CAK over gegevens over aanlevering, gebruik, betaling, afdrachten en bezwaar en beroep die gecombineerd kunnen worden. Het CAK kan deze informatie, net als nu, voor gemeenten toegankelijk maken in de Wmo-monitor. Daarin kunnen gemeenten vanuit verschillende perspectieven en niveaus de gegevens benaderen. Ook is benchmarken mogelijk en worden trends bijgehouden. Een gemeente kan hiermee zorggegevens en de financiële kant van de Wmo in kaart brengen. Ook kan zij beleidskeuzes toetsen op haalbaarheid en beleidseffecten. De rapportages worden net als nu via een beveiligd CAK-portaal aan gemeenten verstrekt. Naast de Wmo-monitor blijven aanvullende rapportages in overleg met het CAK mogelijk. Dat geldt ook voor de informatievoorziening aan VWS.

Bezwaar en beroep

Om doorlooptijden te verkorten brengt het CAK bezwaarschriften van klanten over de omvang van de geleverde ondersteuning bij gemeenten en zorgaanbieders onder de aandacht in de vorm van een controleverzoek. Deze gegevensuitwisseling kan in 2020 ongewijzigd via een beveiligd portaal van het CAK blijven plaatsvinden.

Het aantal bezwaar- en beroepzaken (volume) hangt vooral af van de complexiteit van de regeling. Wij verwachten dat het aantal bezwaar- en beroepzaken in de loop der tijd zal dalen omdat de berekening van het abonnementstarief sterk vereenvoudigd wordt.

Ketencommunicatie

De keten moet tijdig geïnformeerd worden over de invoering van het abonnementstarief in 2020. Naast de informatie van VWS en de VNG over de beleidswijziging zullen de ketenpartners ook van het CAK informatie ontvangen over de uitvoeringspraktijk, met als doelstellingen:

- het voorkomen van fouten in aanlevering van gegevens;
- duidelijkheid over de klantimpact per doelgroep;
- inzicht in de manier waarop decentraal beleid in de uitvoering te realiseren is.

Voor de ketencommunicatie ligt bij uitvoeringsvariant 1 de nadruk op de transitie én de uitvoering van het abonnementstarief en de eventuele inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor woningaanpassingen. Hiervoor kunnen de bestaande communicatielijnen- en middelen in de keten worden gebruikt. In de

praktijk betekent dit tijdens de transitie inzet van persoonlijk contact tussen Servicedesk Ketenpartners, ketenmanagers en relatiemanagers van het CAK en de ketenpartners, ondersteund door informatie in communicatiemiddelen zoals de website, webinars, e-learning modules, bijeenkomsten en nieuwsbrieven.

Beleids- en uitvoeringscommunicatie moeten op elkaar aansluiten voor wat betreft timing en inhoud. Dit vraagt onderlinge afstemming tussen VWS, de VNG en het CAK. Het komen tot nieuwe/aangepaste gegevensuitwisseling in de transitiefase vraagt intensieve samenwerking tussen de ketenpartners. Naar verwachting is de inzet van ketencommunicatie gering. Dit omdat de uitvoering van het abonnementstarief voor de ketenpartners een vereenvoudiging inhoudt en vanwege de mogelijke aansluiting op het landelijke (communicatie) netwerk rondom iWmo dat in beheer is bij Zorginstituut Nederland.

5.3. Impact op het CAK (juridisch, techniek en uitvoering)

Juridisch

Uitvoeringsvariant 1 is feitelijk een voortzetting van de huidige taakuitvoering (2018), met dien verstande dat het zorg- en inkomensonafhankelijke abonnementstarief geïntroduceerd wordt. Het CAK heeft voor de vaststelling van het abonnementstarief in principe geen gegevens over de geleverde ondersteuning en de kostprijs nodig. Voor de woningaanpassing zijn deze gegevens wel noodzakelijk. Wanneer de wetgever de wens heeft voor de klant op de factuur inzichtelijk te maken waarvoor de bijdrage verschuldigd is, moet het CAK ook over zorggegevens beschikken. Daarom moet in de Wmo 2015 voor 2020 het ontvangen van zorggegevens door het CAK juridisch geborgd zijn.

Goed geregeld moet worden dat het CAK alleen over gegevens mag beschikken die voor de uitvoering van de wettelijke taak noodzakelijk zijn. Dit geldt overigens in het algemeen. Het CAK mag op grond van de AVG enkel over privacygevoelige gegevens beschikken als dit nodig is voor de uitvoering van een wettelijke taak.

Techniek

Het is niet meer mogelijk wijzigingen door te voeren in het verouderde applicatielandschap van het CAK. Hierover zijn in mei 2017 bestuurlijke afspraken gemaakt tussen VWS en het CAK. Op uitdrukkelijk verzoek van VWS is een uitzondering gemaakt ten aanzien van het beleidsvoornemen Wmo 2019. In de planning zijn projecten ten behoeve van de Wmo dus nog niet gestart.

De benodigde doelarchitectuur en de planning op hoofdlijnen zijn beschreven in het Plan van Aanpak voor de Roadmap ICT. Met de invoering van het abonnementstarief heeft het CAK te maken met een wettelijke deadline voor de oplevering van de ICT systemen voor de Wmo 2020. De volledige realisatie van de doelarchitectuur binnen de nieuwe tijdslijnen wordt te risicovol geacht.

Het CAK heeft daarom een ontwerp en planning gemaakt ten behoeve van de Wmo 2020 waarin delen van de oorspronkelijke Roadmap gerealiseerd worden, met de focus op de Wmo 2020, maar waarin nog niet het gehele concept van een regelingsplatform wordt gerealiseerd. In plaats hiervan wordt een specifiek op de Wmo 2020 toegespitst regelingsysteem gerealiseerd. Na realisatie is dus een deel van de oorspronkelijke Roadmap opgeleverd en kan de roadmap op basis van een nieuwe planning verder gerealiseerd worden.

Uitvoering

De interne ‘CAK academie’ is toegerust om de medewerkers bij te scholen, zodat zij het gewijzigde beleid en de nieuwe processen goed kunnen uitvoeren en de klant adequaat kunnen helpen.

Door de vereenvoudigde uitvoering in 2020 zal het CAK minder medewerkers nodig hebben om deze uitvoeringsvariant uit te voeren. De ingebruikname van een modern, beter en efficiënter applicatielandschap zal leiden tot een verdere reductie van het aantal medewerkers in de uitvoering. Deze reductie zal deels teniet worden gedaan als het aantal klanten toeneemt door een aanzuigende werking op de zorg en de bijdrage voor algemene voorzieningen aan het abonnementstarief wordt toegevoegd.

Als wordt gekozen voor de mogelijkheid tot broninhouding, vervalt een substantieel deel van het betalingsverkeer, de innings- en incassowerkzaamheden en de uitvoeringslast.

Vanwege latere aanleveringen en correcties zal het CAK nog enkele jaren de eigen bijdrage Wmo vaststellen voor 2019 en eerder. Hiervoor moeten medewerkers beschikbaar blijven. ICT beheer zal drie tot vijf jaar zowel het oude als het nieuwe applicatielandschap moeten onderhouden. Dit zal leiden tot een tijdelijke groei en vertraagde inkrimping van deze discipline.

Ongeacht het gekozen vormgevingsscenario is het uitgangspunt dat het CAK in 2020 minder medewerkers nodig zal hebben voor de uitvoering. Het is echter van belang om rekening te houden met het feit dat minder budget voor de Wmo zal leiden tot hogere kosten voor de andere wettelijke taken als gevolg van:

- omslag van vaste lasten over alle wettelijke taken;
- meerjarige contracten en investeringen die nog doorlopen na 2020;
- synergieverlies door kleinere schaalgrootte.

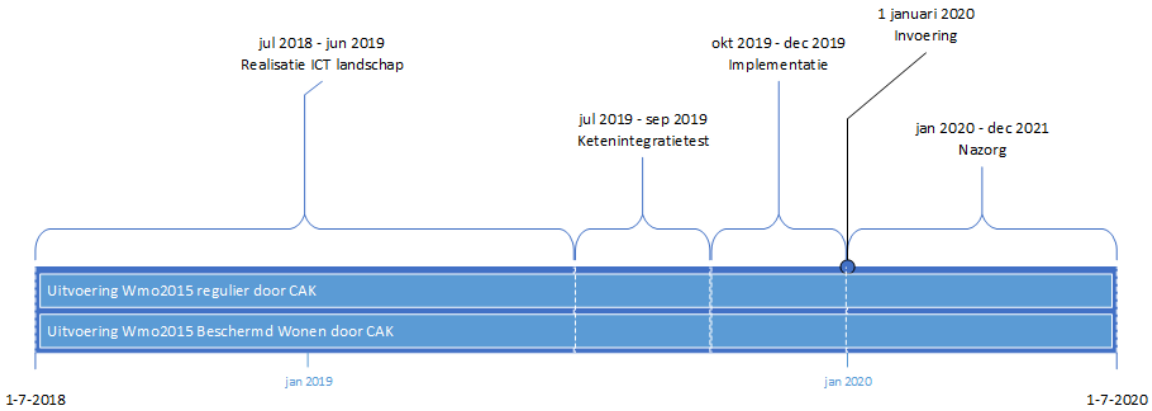
Zie hoofdstuk 9 voor de verdere uitwerking van de impact van deze uitvoeringsvariant op personeel en organisatie.

5.4. Uitvoerbaarheid

Het CAK is uitvoeringstechnisch in staat om uitvoeringsvariant 1 in combinatie met de diverse vormgevingsscenario's met ingang van 2020 uit te voeren, mits aan de randvoorwaarden zoals genoemd in hoofdstuk 3 wordt voldaan. De benodigde infrastructuur met ketenpartners, de huidige schaalvoordelen en de kennis en expertise is hiervoor bij het CAK aanwezig.

5.5. Planning

Voor de uitvoering van het abonnementstarief wordt een nieuw applicatielandschap gerealiseerd. De planning om te komen tot realisatie van het nieuwe ICT landschap ziet er als volgt uit.

FIGUUR 3 PLANNING UITVOERINGSVARIANT 1

Gedurende één jaar worden de diverse delen van het applicatielandschap ontworpen en ingericht. Vervolgens worden integratietesten uitgevoerd van de interne applicatieketen en met de externe ketenpartners. In de volgende fase wordt het applicatielandschap geïmplementeerd. De invoering van het abonnementstarief leidt niet alleen binnen het CAK maar ook bij zorgaanbieders en gemeenten tot ingrijpende wijzigingen in de processen en ICT. Daarom wordt een periode van zes maanden aangehouden voor verhoogde controle en nazorg.

6. Uitvoeringsvariant 2: CAK voert uit in opdracht van gemeenten

In de beschrijving van de uitvoerbaarheid van deze variant wordt ingegaan op de verschillen ten opzichte van uitvoeringsvariant 1.

6.1. Impact op de klant

Deze variant kent geen extra financiële impact voor de klant , maar uitvoering van de regeling door het CAK namens gemeenten kan operationele vraagstukken over de afzender van de communicatie met zich meebrengen. Een samenwerkingsverband van gemeenten of een individuele gemeente kan kiezen voor uitvoering door het CAK of voor uitvoering door een andere (commerciële) partij. Ook in het geval van een correcte uitvoering zullen bestaande klanten, die eerst rechtstreeks met het CAK zaken deden, ongevraagd te maken krijgen met een nieuwe partij in de uitvoering: de gemeente of een andere (commerciële) partij. Het kan voor de klant onduidelijk zijn bij wie ze terecht kunnen voor welke vragen. Klanten krijgen ook te maken met extra administratieve lasten. Dat laatste geldt overigens ook voor gemeenten. Zo moeten bijvoorbeeld automatische incasso's, contactgegevens of betalingsregelingen opnieuw worden doorgegeven.

Klantcommunicatie

Zeker in een overgangsfase tussen uitvoerende instanties, kan de klantcommunicatie complexer en onduidelijk worden. Zo kunnen klanten van verschillende partijen tegelijkertijd correspondentie ontvangen. Bestaande klanten krijgen in het eerste kwartaal 2020 nog facturen van het CAK voor de bijdrage over de laatste perioden van 2019 en voor correcties over eerdere jaren. Daarnaast wordt beschermd wonen altijd door het CAK gefactureerd. Het kan voor de klant onduidelijk zijn bij wie ze terecht kunnen voor welke vragen. Om het kastje-naar-de-muur-gevoel te voorkomen is heldere communicatie over de loketten essentieel. Het CAK zet hiervoor de reguliere klantcommunicatiekanalen in. Daarnaast zal het CAK samen met de VNG en de gemeente optrekken om de communicatie richting de klanten zo duidelijk mogelijk te organiseren.

Uitvoeringsvariant 2 kent geen extra financiële impact voor de klant, maar heeft voor de bestaande klant wel impact op de administratieve afhandeling. Een gemeente kan kiezen voor uitvoering door het CAK of voor uitvoering door een andere (commerciële) partij. Als een gemeente kiest voor een andere partij dan het CAK, nemen de administratieve lasten voor de bestaande klant toe. Zonder dat er voorzieningen worden getroffen, moeten bijvoorbeeld automatische incasso's, correspondentieadressen en bewindvoeringsgegevens aan de nieuwe uitvoerende partij worden doorgegeven. Dit vraagt om heldere en tijdige communicatie richting de klant. Het CAK zet hiervoor de reguliere klantcommunicatiekanalen in.

Meerdere loketten

Zeker in een overgangsfase tussen uitvoerende instanties, kan de klantcommunicatie complexer en onduidelijk worden. Zo kunnen klanten van verschillende partijen tegelijkertijd correspondentie ontvangen. Bestaande klanten krijgen in het eerste kwartaal 2020 nog facturen van het CAK voor de bijdrage over de laatste perioden van 2019 en voor correcties over eerdere jaren. Daarnaast wordt beschermd wonen altijd door het CAK gefactureerd. Het kan voor de klant onduidelijk zijn bij wie ze terecht kunnen voor welke vragen. Om het kastje-naar-de-muur-gevoel te voorkomen is heldere communicatie over de loketten essentieel. Het CAK zet hiervoor de reguliere klantcommunicatiekanalen in. Daarnaast zal het CAK samen met de VNG en de gemeente optrekken om de communicatie richting de klanten zo duidelijk mogelijk te organiseren.

6.2. Impact op de keten

De impact op de keten is in deze uitvoeringsvariant vergelijkbaar met die van uitvoeringsvariant 1. Ook in deze variant moeten gegevensuitwisselingen aangepast worden. Alleen doet het CAK dat voor een deel van de gemeenten, waarvan het aantal kan fluctueren. Voor gemeenten die de uitvoering zelf organiseren of bij een commerciële partij beleggen treedt uitvoeringsvariant 4 en daarmee gedeeltelijke uitfasering voor het CAK in werking.

Verschillende uitvoeringswensen gemeenten

In een variant waarbij de gemeente opdrachtgever van het CAK is, zonder dat het CAK een wettelijke taak heeft, is het mogelijk dat gemeenten aanvullende eisen stellen aan de uitvoering. Daarmee kan een eenduidige uitvoering niet gegarandeerd worden. Denk aan verschillende wensen ten aanzien van de factuur of gegevensuitwisseling met zorgaanbieders. Dat vraagt om flexibele processen en systemen die volgens de CAK ICT Roadmap gerealiseerd moeten worden. De implementatie en uitvoeringskosten kunnen door deze variabelen stijgen.

Rapportages

Voor de gemeenten die de uitvoering bij het CAK hebben belegd kunnen rapportages gemaakt worden en is benchmarken beperkt mogelijk. Het CAK beschikt namelijk niet meer over alle eigen bijdragegegevens. Daarmee verdwijnen de landelijke rapportagemogelijkheden over sturings- en beleidsinformatie en wordt het voeren van ketenregie lastiger.

Privacy

Als het CAK geen wettelijke grondslag meer heeft voor het uitwisselen van (persoons)gegevens moeten contracten gesloten worden met alle gemeenten waar het CAK de uitvoering voor doet. Waar gemeenten en CAK volgens AVG-termen nu beiden een verantwoordelijkheid hebben, verandert de relatie tussen het CAK en gemeente in die van ‘verantwoordelijke’ en ‘verwerker’. Dat betekent dat een verwerkersovereenkomst gesloten moet worden.

Ketencommunicatie

Door het opknippen en de verspreiding van de uitvoering bij deze uitvoeringsvariant neemt de complexiteit van de gegevensuitwisseling toe. Omdat de wettelijke taak ontbreekt, krijgt het CAK te maken met gemeenten als individuele opdrachtgevers. Dit kan mogelijk maatwerk met zich meebrengen dat gebaseerd is op wensen en eisen van individuele gemeenten. Bij een wettelijke taak is meer ruimte voor standaardisatie die minder communicatie-inzet vergt.

Het belang van standaardisatie is bij deze uitvoeringsvariant groot vanwege de complexiteit van de gegevensuitwisseling. Complexere gegevensuitwisseling vraagt om een extra investering in ketencommunicatie om fouten in gegevensaanlevering en foutieve vaststelling en innig van de eigen bijdrage te voorkomen. Daarnaast zal het CAK bij deze uitvoeringsvariant ook moeten investeren in een-op-een contacten met gemeenten om de opdrachten tot uitvoerder te verkrijgen.

6.3. Impact op het CAK (juridisch, techniek en uitvoering)

Juridisch

In deze variant voert het CAK de bijdragetaken niet voor het ministerie van VWS uit maar voor (een samenwerkingsverband van) gemeenten. In de Wmo 2015 zal het CAK zodoende niet worden aangewezen als uitvoerder, maar ligt de beleidsvrijheid om voor het CAK te kiezen bij de gemeenten. Dit is geen probleem voor de data, rechtstreeks afkomstig van de gemeente, die het CAK nodig heeft voor de

uitvoering van de opdracht. Lastiger wordt het als het CAK op zijn beurt data bij derde partijen als de Belastingdienst of het UWV moet opvragen. In de Wmo 2015 voor 2020 moet goed worden beschreven dat de gemeente de taak door een derde partij mag laten uitvoeren en dat daarbij die derde partij ook data bij andere overheidsinstanties op mag vragen. Het heeft verder sterk de voorkeur als de wetgever in de Wmo 2015 stelt dat, als een gemeente de taak aan een derde partij wil overdragen, dit enkel aan het CAK mag. Zo wordt voorkomen dat marktpartijen toegang krijgen tot gevoelige overheidsinformatie van bijvoorbeeld de Belastingdienst, het UWV en de SVB.

Kaderwet Zelfstandige bestuursorganen / relatie VWS
In deze variant voert het CAK het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen niet meer uit op grond van een wettelijke taak. Tegelijkertijd blijft VWS op grond van de Kaderwet Zelfstandige bestuursorganen nog verantwoordelijk voor het CAK. Voor het uitvoeren van het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen blijft VWS aanspreekbaar als eigenaar als dat effect heeft op het uitvoeren van de overige in 2020 overblijvende wettelijke taken. Gezien de Kaderwet en de aanvullende afspraken tussen VWS en het CAK, moet VWS per gemeente of samenwerkingsverband van gemeenten toestemming verlenen voor de uitvoering van het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen. Een mogelijke oplossing is te onderzoeken of het mogelijk is om voor uitvoering van deze dienstverlening door het CAK generieke toestemming te verlenen onder voorwaarden.

Wet Markt en Overheid
De Wet Markt en Overheid is van toepassing op overheden als ze economische activiteiten ontplooien zonder dat hiervoor een wettelijke grondslag bestaat. Hiervan is sprake als het CAK in opdracht van gemeenten het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen uitvoert. Binnen de kaders die de Wet Markt en Overheid stelt is het niet uitgesloten dat het CAK in opdracht van gemeenten het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen uitvoert. Er moet dan worden voldaan aan de volgende spelregels:

1. *Integrale kostendoorberekening*
   Het CAK mag de uitvoering niet onder de kostprijs aanbieden. Alle directe en indirecte kosten moeten in rekening worden gebracht. Dit vereiste hoeft geen probleem te zijn als het CAK aantoonbaar maakt daadwerkelijk alle kosten in rekening te brengen. De kostentoerekening zal dus per taak moeten plaatsvinden.
2. *Verbod op bevoordeling van overheidsbedrijven*
   Het CAK mag geen voordelen hebben die concurrerende bedrijven niet hebben. Commerciële partijen kunnen stellen dat het al uitvoeren van de Wlz, met de daarbij behorende systemen en financiering, een concurrentieel voordeel biedt. De uitvoering van de eigen bijdrage Wlz op basis van de wet en de uitvoering van het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen moeten om deze reden strikt gescheiden zijn.
3. *Gegevensgebruik*
   Het CAK heeft vanwege haar andere wettelijke taken gegevens die commerciële partijen niet hebben. Dat mag geen oneerlijk voordeel opleveren. Deze gegevens mogen daarom alleen gebruikt worden voor economische activiteiten als gewone bedrijven die gegevens ook onder dezelfde voorwaarden kunnen krijgen. Dit vereiste hoeft geen problemen op te leveren als het CAK geen gegevens hergebruikt die voor de uitvoering van andere wettelijke taken worden

verkregen. De vraag is wel of het bewaken van anticumulatie door het CAK kan worden gezien als een oneerlijk voordeel, zeker als deze voortvloeit uit een wettelijke taak.

4. *Functiescheiding*
   Het is niet toegestaan dat overheden een bestuurlijke rol hebben voor economische activiteiten die ze zelf uitvoeren. Er moet een sterke scheiding zijn tussen dergelijke bestuurlijke zaken en economische activiteiten. Hier zou een probleem kunnen ontstaan als het CAK de eigen bijdrage zowel vaststelt als int (in plaats van vaststelling door gemeenten).

Samengevat: de Wet Markt en Overheid sluit het in opdracht van gemeenten uitvoeren van het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen uitvoeren niet uit. Er kan echter wel een probleem ontstaan als niet helder wordt aangetoond dat aan de spelregels is voldaan.

Aanbestedingsrecht
Gemeenten zijn op grond van het aanbestedingsrecht niet vrij om opdrachten in de markt uit te zetten. De uitvoering van het abonnementstarief zal door gemeenten worden bekostigd en onder toezicht staan van gemeenten (via een af te sluiten overeenkomst) en is daarmee aanbestedingsplichtig. Ook valt de inning van eigen bijdragen niet onder de definitie van een niet aanbestedingsplichtige opdracht. Deze dienstverlening is daarmee aanbestedingsplichtig. Voor decentrale overheden is de drempel waarboven aanbesteed moet worden vastgesteld op € 221.000,-. Vooral bij samenwerkingsverbanden zal deze drempel gemakkelijk overschreden kunnen worden.

Gemeenten zijn dus niet vrij om de uitvoering van het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen aan het CAK te gunnen. Eventuele uitzonderingen hierop zijn niet mogelijk. Quasi-inbesteden is evenmin mogelijk, omdat gemeenten geen toezichtsrelatie met het CAK hebben. ‘Alleenrecht’ zou een andere optie kunnen zijn om zonder aanbesteding een opdracht te verstrekken. Alleenrecht wordt vastgesteld op een wettelijke basis, door middel van een raads- of collegebesluit of door middel van een gemeentelijke verordening. Het belangrijkste voorbeeld van alleenrecht, het ophalen van huisvuil, geschiedt op een wettelijke basis. Alleenrecht op basis van een raads- of collegebesluit of een gemeentelijke verordening kent zo veel aanvullende en situationele randvoorwaarden, dat dit geen reële optie lijkt.

Wanneer het CAK tegelijk met andere (commerciële) partijen een inschrijvende partij is bij een aanbesteding, is het CAK juridisch kwetsbaar. Andere partijen kunnen een beroep doen op het gelijkheidsbeginsel. Zij kunnen stellen dat het CAK als voormalige uitvoerder van de inning van eigen bijdragen een kennisvoorsprong heeft die onevenredig groot is en bij aanbesteding niet meer ongedaan kan worden gemaakt.

Overdracht van persoonsgegevens
Zoals gezegd kunnen gemeenten in principe variëren in de uitvoeringspartij. Zo kan een gemeente kiezen voor uitvoering door het CAK of door een andere partij. Ook kan een gemeente ‘overstappen’ van partij. Automatische incasso’s, contactgegevens of betalingsregelingen moeten dan overgaan van de ene naar de andere partij. Als de gemeente kiest voor uitvoering door het CAK (en dus geen verplichte winkelnering heeft), dan wordt het CAK een verwerker voor de gemeente die gegevensverantwoordelijke is. De gemeente moet dan een ‘normale’ overeenkomst en een verwerkersovereenkomst met het CAK sluiten. In die verwerkersovereenkomst worden alle privacytechnische afspraken gemaakt inclusief de afspraak over: wat te doen als de gemeente een andere uitvoerder gaat gebruiken. Als dit goed is geregeld in de

verwerkersovereenkomst, dan is het overdragen van informatie juridisch geborgd. Ook over de bewaartermijnen moeten afspraken worden gemaakt in de verwerkersovereenkomst.

De data waarover het CAK beschikt op grond van de huidige Wmo mogen worden gebruikt voor de uitvoering van de Wmo na de wetswijziging. De gegevens heeft en gebruikt het CAK immers voor hetzelfde doel. Wanneer het CAK geen rol meer speelt in de uitvoering, moeten de gegevens verwijderd worden.

Techniek

Voor de uitvoering van variant 2 moet het ICT-landschap, net als voor uitvoeringsvariant 1, ingrijpend worden gewijzigd. De kans op desinvesteringen is echter aanzienlijk, omdat niet te voorspellen is welk percentage van de Nederlandse gemeenten voor uitvoering door het CAK zullen gaan kiezen.

Uitvoering

Gemeenten kunnen de uitvoering van het abonnementstarief op verschillende manieren organiseren:

- uitsluitend uitvoering voor de eigen gemeenten;
- als uitvoerend orgaan dat een gedelegeerde taak namens meer gemeenten uitvoert waarbij elke gemeente eigen beleidsregels opstelt;
- als uitvoerend orgaan dat een gemandateerde taak namens meer gemeenten uitvoert waarbij het uitvoerend orgaan de gezamenlijke beleidsregels opstelt;
- als centrumgemeente die de uitvoering als dienstverlening aan een andere (omliggende) gemeente verleent.

Er is op dit moment geen duidelijkheid over de wijze waarop gemeenten of samenwerkingsverbanden hun opdrachtgeverschap zullen invullen. Verschillen in de werkwijze van gemeenten leiden mogelijk tot een grotere variatie in de manier waarop afspraken gemaakt moeten worden dan nu, met een landelijke opdrachtgever, het geval is.

Verschillen tussen gemeentelijke werkwijzen hebben impact op de processen van het CAK. Voorbeelden hiervan zijn:

- variaties in parameters voor uitvoering van de regeling;
- variaties in communicatie met burgers in uitingen;
- variaties in verantwoording en rapportages.

Die variaties zullen op een groot deel van de uitvoeringscomponenten impact hebben waardoor de complexiteit van veel componenten zal toenemen. Het kosteneffect van de toenemende complexiteit is (‘lump sum’) ingeschat op 20%.

Het proces voor uitvoering van de taak is gelijk aan uitvoeringsvariant 1. Aanvullend zullen wel juridische overeenkomsten gesloten moeten worden met afzonderlijke gemeenten en/of samenwerkingsverbanden. Ook moet er SLA- en contractmanagement plaatsvinden. De verantwoording over uitvoering en afdrachten moet per contractpartner worden gedaan. Dit is een intensivering ten opzichte van uitvoeringsvariant 1.

De kostprijs voor de geleverde diensten van het CAK is lastig te bepalen als er geen langdurige zekerheid is over de afname van de diensten. Hoe minder gemeenten voor de diensten van het CAK kiezen, hoe kleiner de klantgroep en des te duurder de diensten worden, omdat de kosten naar rato omgeslagen moeten worden. Het omgekeerde geldt uiteraard ook. Als het aantal deelnemende gemeenten fluctueert in de tijd, zal het CAK een relatief grote flexibele schil in de resources moeten hanteren voor de uitvoering

van de Wmo 2015. Dat verhoogt de kostprijs, deels vanwege het inhuurtarief en deels vanwege het doorlopende verlies van kennis en expertise. De kostprijs kan feitelijk pas bepaald worden als er zekerheid is over het aantal participerende gemeenten en het aantal klanten. Omdat het aantal opdrachtgevende gemeenten per jaar kan verschillen, zal ook de kostprijs per jaar voor de gemeenten anders zijn. Deze factoren zijn van invloed op de continuering van de bedrijfsvoering binnen het CAK en op de invoerings- en uitvoeringskosten. Voor een deel kan dit opgelost worden door te werken met deels vaste en variabele kosten en contracttermijnen met een zekere duur, bijvoorbeeld vijf jaar. Dit naar analogie met het Rijksincasso (CRI).

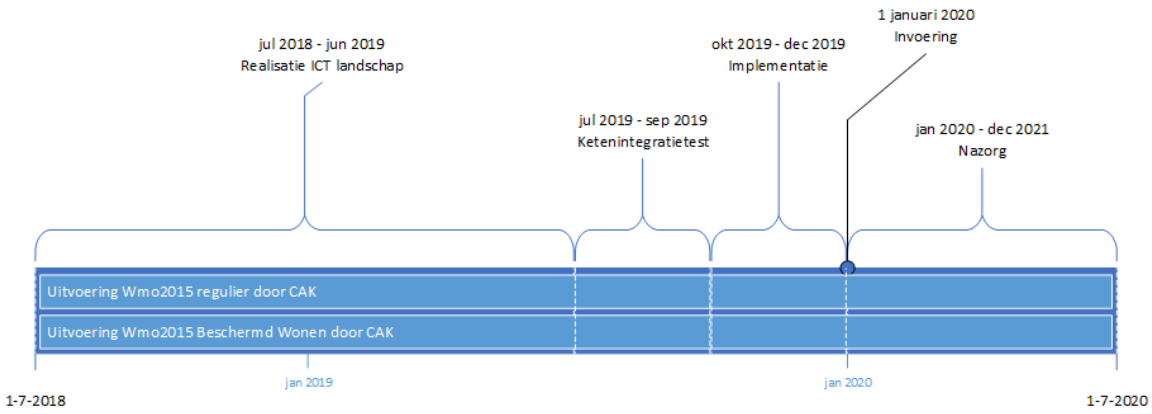
6.4. Uitvoerbaarheid

Er zijn zorgen over de uitvoerbaarheid van deze uitvoeringsvariant binnen de beschikbare tijd van 18 maanden. De impact van deze variant spreidt zich over een groot aantal componenten. Daarom is het het reëel te verwachten dat de doorlooptijd de 18 maanden zal overstijgen. Waar uitvoeringsvariant 1 in 18 maanden kan worden gerealiseerd, is er twijfel of dit kan voor variant 2.

Het uitvoeren van het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen in opdracht van gemeenten is juridisch problematisch. Er worden aanvullende risico`s gecreëerd in de relatie met VWS (Kaderwet zelfstandige bestuursorganen). De Wet Markt en Overheid en het aanbestedingsrecht sluiten de uitvoering in opdracht van gemeenten niet uit, maar leveren wel juridische risico`s op. Het CAK is als voormalige uitvoerder en overheidsinstelling kwetsbaar voor juridische argumenten van commerciële marktpartijen. Deze risico`s zijn deels te mitigeren, onder meer door bij de kostprijsberekening een strikte scheiding per taak te hanteren. Desalniettemin blijven de risico`s aanzienlijk en moeilijk te voorspellen. Het is onduidelijk hoe marktpartijen zullen reageren op het CAK als concurrerende aanbieder en mitigerende maatregelen kunnen betwistbaar blijven.

6.5. Planning

Voor de uitvoering het abonnementstarief wordt een nieuw applicatielandschap gerealiseerd. De planning om te komen tot realisatie van het nieuwe ICT landschap ziet er als volgt uit.

FIGUUR 4 PLANNING UITVOERINGSVARIANT 2

Gedurende één jaar worden de diverse delen van het applicatielandschap ontworpen en ingericht. Vervolgens worden integratietesten uitgevoerd van zowel de interne applicatieketen als met de externe ketenpartners. In de volgende fase wordt het applicatielandschap geïmplementeerd. Omdat de invoering van het abonnementstarief niet alleen binnen het CAK maar ook bij zorgaanbieders en gemeenten tot ingrijpende wijzigingen in de processen en ICT leidt, wordt een periode van zes maanden aangehouden voor verhoogde controle en nazorg.

7. Uitvoeringsvariant 3C: CAK als gegevensknooppunt anticumulatie

In deze uitvoeringsvariant voeren gemeenten het abonnementstarief uit. Het CAK fungeert alleen nog als informatiepunt voor gemeenten zodat deze bij de vaststelling van de bijdrage met behulp van het CAK kunnen bepalen of sprake is van samenloop met de bijdrage voor de Wlz of beschermd wonen. En vervolgens of anticumulatie moet worden toegepast. In de beschrijving van de uitvoerbaarheid van deze variant wordt ingegaan op de verschillen ten opzichte van uitvoeringsvariant 1.

7.1. Impact op de klant

In deze uitvoeringsvariant fungeert het CAK alleen nog als knooppunt waar monitoring van samenloop en anticumulatie gecentraliseerd plaatsvindt. Gemeenten voeren het abonnementstarief uit. Hoewel de beleving van de klant grotendeels afhankelijk is van de kwaliteit van uitvoering van de bijdrageregelingen door gemeenten, biedt het CAK klanten (en gemeenten) een centrale bewaking van samenloop en anticumulatie. En waakt daarmee over de hoogte van de verschuldigde bijdrage.

Klantcommunicatie

Bestaande klanten hebben bij uitvoeringsvariant 3C (en 4, zie hoofdstuk 8) te maken met de ‘uitfasering’ van de eigen bijdrageregeling bij het CAK. Zo kan de klant correspondentie ontvangen van de gemeente (vanaf 1 januari 2020) en correspondentie van het CAK (perioden tot 1 januari 2020). Daarnaast wordt beschermd wonen altijd door het CAK gefactureerd. De nieuwe uitvoeringspraktijk kan leiden tot een toename van klantvragen en het risico om van-het-kastje-naar-de-muur gestuurd te worden bij (aan)vragen en verzoeken. Dit heeft een nadelig effect op het eerder beschreven ‘doenvermogen’ van klanten. Om dit te voorkomen is heldere communicatie over de loketten essentieel. Het CAK zet hiervoor de reguliere klantcommunicatiekanalen in. Daarnaast zal het CAK samen met de VNG en de gemeente optrekken om de communicatie richting de klanten zo duidelijk mogelijk te organiseren. Ook moeten bestaande klanten duidelijk worden geinformeerd over de afhandeling van openstaande vorderingen, lopende betalingsregelingen en schuldsaneringstrajecten. Het CAK handelt deze over de zorgjaren 2019 en eerder zelf nog af.

Klanten die pas vanaf 1 januari 2020 gebruik maken van de Wmo, zullen niet bekend zijn met de oude uitvoering. De beleving van deze klantengroep is grotendeels afhankelijk is van de kwaliteit van uitvoering van de bijdrageregelingen door gemeenten. Het CAK kan op verzoek handvatten bieden voor de klantcommunicatie naar deze klantengroep.

Wanneer klanten van de Wmo overgaan naar de Wlz, krijgen ze weer met het CAK als uitvoerder van de bijdrageregeling te maken. De Nationale Ombudsman heeft onlangs in een rapport[17] aangegeven dat het niet wenselijk is dat de burger tussen wal en schip valt bij zorgaanvragen. Wanneer besloten wordt de uitvoering van de eigen bijdrageregelingen versnipperd te maken, krijgt de Wmo-klant ook op financieel gebied met het ‘kastje/muur verhaal’ te maken.

7.2. Impact op de keten

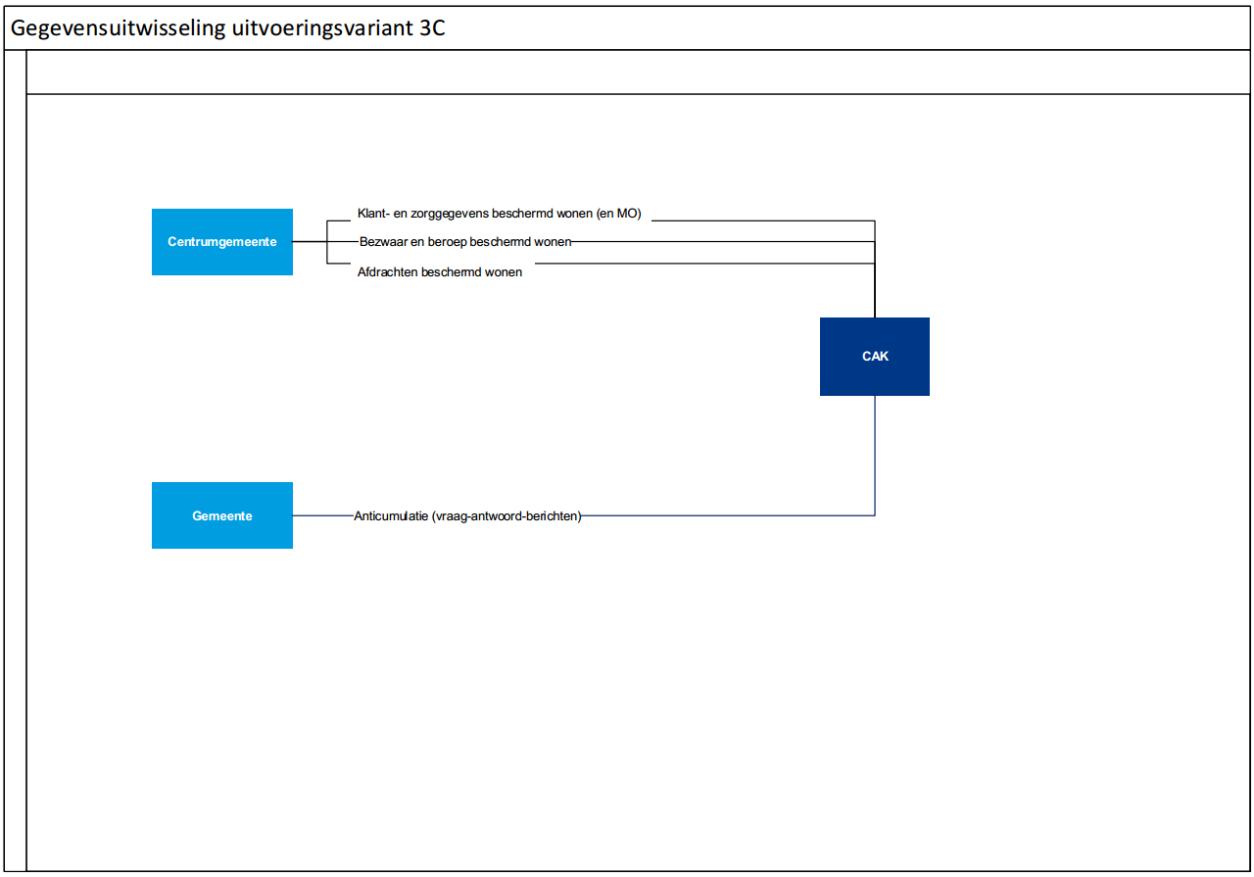
Gemeenten bewaken de anticumulatie met opvang, omdat het CAK niet langer over deze informatie beschikt. Het CAK factureert de bijdrage voor de Wlz en beschermd wonen en kan daarover informatie aan gemeenten verstrekken, mits daar een juridische grondslag voor is. In het kader van doelbinding en

[17] Rapport Nationale Ombudsman 2018/030, *Zorgen voor burgers: onderzoek naar knelpunten bij toegang tot de zorg*, gepubliceerd op 14 mei 2018

de bescherming van privacygevoelige gegevens zal een gegevensuitwisseling op basis van ‘vraag-antwoord-berichten’ binnen de iWmo-standaard ontwikkeld moeten worden. De gegevensuitwisseling ziet er als volgt uit:

- gemeenten bepalen, vanwege de taak tot vaststelling van de bijdrage, de huishoudsamenstelling;
- gemeenten leveren persoonsgegevens (BSN) aan van klanten en eventuele partners aan wie zij het abonnementstarief of de bijdrage voor een woningaanpassing willen opleggen en inclusief het tijdvak;
- vervolgens koppelt het CAK aan gemeenten terug welke van de aangeleverde personen gedurende dat tijdvak een bijdrage Wlz of beschermd wonen verschuldigd zijn.

Voor de bovenstaande systematiek kan gekozen worden. Er zijn meer opties, maar die moeten in goed overleg met de keten uitgewerkt worden. Belangrijk is dat de ‘vraag- antwoord-berichten’ en een ‘abonnementenservice’ (notificaties) voor mutaties worden gerealiseerd. Dat kan het CAK via webservices aanbieden. Terugkoppeling aan de aanvrager vindt alleen plaats in geval van samenloop binnen een huishouden. Het berichtenverkeer ziet er dan als volgt uit:

FIGUUR 5 BERICHTENVERKEER BEWAKING ANTICUMULATIE

Ketencommunicatie

Bij uitvoeringsvariant 3C is de rol van ketencommunicatie hoofdzakelijk gericht op de transitie, omdat daarna de rol van het CAK bij de uitvoering van het abonnementstarief beperkt is tot informatieverstrekking over samenloop en anticumulatie. De transitie is bij deze variant het meest

impactvol en daardoor de communicatie in deze fase intensiever. Echter, na de transitie is de ketencommunicatie marginaal.

7.3. Impact op het CAK (juridisch, techniek en uitvoering)

Juridisch

Met de introductie van deze uitvoeringsvariant heeft het CAK geen wettelijke taak tot vaststelling en inning van de bijdrage voor maatwerkvoorzieningen en pgb's zoals deze momenteel in artikel 2.1.4 zesde lid van de Wmo 2015 is geformaliseerd. Alleen de inkomensafhankelijke bijdrage voor beschermd wonen wordt nog door het CAK vastgesteld en geïnd.

Gegevensuitwisseling

In deze variant blijft het CAK privacygevoelige gegevens uitwisselen met gemeenten. Zoals in paragraaf 7.2 beschreven, ontvangt het CAK bestanden met persoonsgegevens van klanten die een Wmo-bijdrage opgelegd krijgen. De uitwisseling beperkt zich dan ook tot deze gegevens. De retourberichten van het CAK beperken zich tot de personen die ook een bijdrage voor de Wlz of beschermd wonen verschuldigd zijn (het CAK beschikt niet meer over informatie over opvang). Deze nieuwe wettelijke taak en de daarbij behorende juridische grondslag voor gegevensuitwisseling moeten nauwkeurig worden beschreven in de Wmo 2015 zoals deze in 2020 van kracht zal zijn en in lijn zijn met het juridisch kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Techniek

In tegenstelling tot uitvoeringsvariant 1 hoeft het CAK geen voorzieningen in te richten voor vaststelling en inning van de bijdrage. Wel moet het CAK in deze uitvoeringsvariant de gemeenten voorzien van gegevens, zodat zij de anticumulatie kunnen toepassen. Dit is een aanvullende wijziging ten opzichte van uitvoeringsvariant 1. Er moet gegevensuitwisseling plaatsvinden, klantgegevens moeten vastgelegd worden en gegevens moeten vergeleken worden met de administratie van de Wlz en beschermd wonen. Om te zorgen dat dit efficiënt uitgevoerd kan worden en dat flexibel om kan worden gegaan met toekomstige wijzigingen, moet het ICT-landschap worden gewijzigd. De inrichting van een gegevensknooppunt ziet er als volgt uit:

- het CAK realiseert geen voorziening om periodiek gegevens aan gemeenten te leveren (geen 'brengplicht' van het CAK);
- het CAK realiseert wel een voorziening waarmee gemeenten de samenloop kunnen opvragen (wel haalplicht van gemeenten) en in de vorm van een abonnement op mutaties worden geattendeerd;
- het CAK biedt deze service aan en realiseert daarmee een gegevensknooppunt.

Het knooppunt bestaat hiermee uit een register van samenloop-klanten en een service voor het opvragen van samenloop door gemeenten. Die service heeft als input van gemeenten de parameters 'BSN' en 'bijdrageperiode' nodig. Vervolgens levert de service als output de parameters 'ja/nee' (wel of geen samenloop). Het gegevensknooppunt zal voldoen aan alle eisen voor security en privacy.

Uitvoering

In deze uitvoeringsvariant heeft het CAK vanaf zorgjaar 2020 geen rol in de vaststelling en inning van de bijdrage voor Wmo-ondersteuning, met uitzondering van de bijdrage voor beschermd wonen. Ook heeft het CAK geen rol in het beantwoorden van klantvragen hierover. Een groot deel van de Wmo-organisatie wordt ontmanteld: de infrastructuur voor klant, ketenuitwisseling, ICT en uitvoering. Het CAK heeft in het

verleden, met name voor de CER en de Wtcg, aangetoond een wettelijke taak gecontroleerd af te kunnen bouwen. De kennis over de uitvoering verdwijnt doordat medewerkers, al dan niet gedwongen, afscheid nemen van het CAK. De benodigde inspanning voor het in de toekomst eventueel opnieuw opbouwen van deze infrastructuur en kennis is groot.

Niet alle werkzaamheden gerelateerd aan de huidige wettelijke taak komen direct te vervallen, omdat deze nog uitgevoerd moeten worden over 2019 en eerdere zorgjaren. De correcties op zorg, inkomen en burgerlijke staat worden nog conform de wettelijke termijnen verwerkt. In hoofdstuk 8 gaan we hier nader op in. De informatie in de diverse applicaties moet nog minimaal vijf jaar raadpleegbaar zijn voor verantwoording en eventuele beroepszaken.

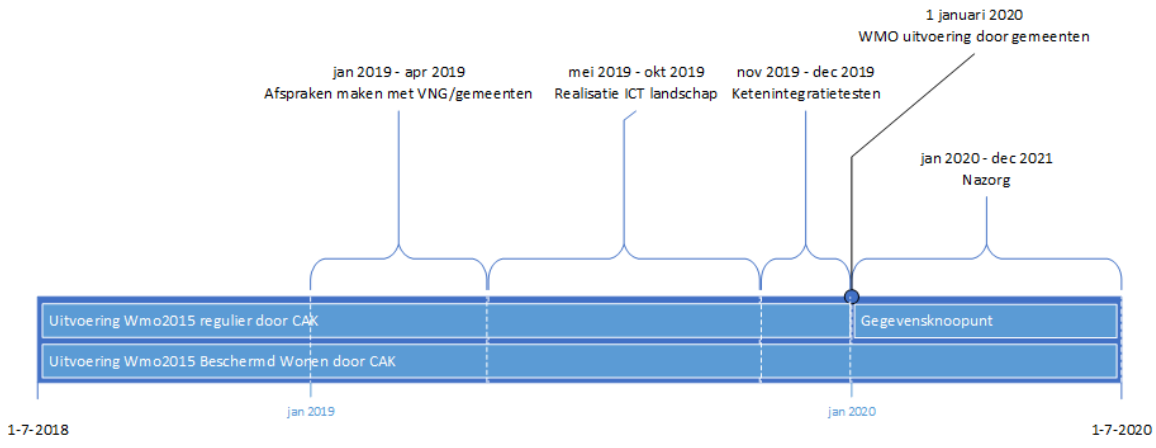
Het CAK houdt in deze uitvoeringsvariant een rol om gemeenten te voorzien van de juiste informatie om anticumulatie toe te kunnen passen. De werkzaamheden omtrent uitwisselen van gegevens blijven daarmee bestaan, maar zullen aanzienlijk minder zijn. Daarnaast kan het CAK rapporteren over het aantal Wmo-klanten dat met samenloop en anticumulatie te maken krijgt.

7.4. Uitvoerbaarheid

Het CAK is uitvoeringstechnisch in staat om uitvoeringsvariant 3C met ingang van 2020 uit te voeren.

7.5. Planning

De planning deze uitvoeringsvariant moet in samenhang worden gezien met de planning van uitvoeringsvariant 4. De ICT-oplossing is op zichzelf goed te realiseren, maar voorafgaand daaraan moeten eerst afspraken worden gemaakt met de gemeenten en SLA's opgesteld voor de uitwisseling. Na de realisatie worden er ketenintegratietesten uitgevoerd met de (softwareleveranciers) van de gemeenten. De planning tot realisatie van het gegevensknooppunt ziet er als volgt uit:

FIGUUR 6 PLANNING UITVOERINGSVARIANT 3C

8. Uitvoeringsvariant 4: CAK faseert wettelijke taak uit

Wanneer na het doorlopen van het wetgevingstraject voor 2020 tot deze uitvoeringsvariant wordt besloten, worden de taken die tot en met 2019 bij het CAK lagen naar gemeenten overgeheveld. Gemeenten worden hiermee verantwoordelijk voor het opleggen, vaststellen en innen van het abonnementstarief. Het CAK faseert haar Wmo-taak uit met uitzondering van de bijdrageregeling voor beschermd wonen. In de beschrijving van de uitvoerbaarheid van deze variant wordt ingegaan op de verschillen ten opzichte van uitvoeringsvariant 1.

8.1. Impact op de klant

Klantcommunicatie

Bestaande klanten hebben bij uitvoeringsvariant 4 te maken met de 'uitfasering' van de eigen bijdrageregeling bij het CAK. Zo kan de klant correspondentie ontvangen van de gemeente (vanaf 1 januari 2020) en correspondentie van het CAK (perioden tot 1 januari 2020). Daarnaast wordt beschermd wonen altijd door het CAK gefactureerd. De nieuwe uitvoeringspraktijk kan leiden tot een toename van klantvragen en het risico om van-het-kastje-naar-de-muur gestuurd te worden bij (aan)vragen en verzoeken. Dit heeft een nadelig effect op het eerder beschreven 'doenvermogen' van klanten. Om dit te voorkomen is heldere communicatie over de loketten essentieel. Het CAK zet hiervoor de reguliere klantcommunicatiekanalen in. Daarnaast zal het CAK samen met de VNG en de gemeente optrekken om de communicatie richting de klanten zo duidelijk mogelijk te organiseren. Ook moeten bestaande klanten duidelijk worden geïnformeerd over de afhandeling van openstaande vorderingen, lopende betalingsregelingen en schuldsaneringstrajecten. Het CAK handelt deze over de zorgjaren 2019 en eerder zelf nog af.

Klanten die pas vanaf 1 januari 2020 gebruik maken van de Wmo, zullen niet bekend zijn met de oude uitvoering. De beleving van deze klantengroep is grotendeels afhankelijk van de kwaliteit van uitvoering van de bijdrageregelingen door gemeenten. Het CAK kan op verzoek handvatten bieden voor de klantcommunicatie naar deze klantengroep.

Wanneer klanten van de Wmo overgaan naar de Wlz, krijgen ze weer met het CAK als uitvoerder van de bijdrageregeling te maken. De Nationale Ombudsman heeft onlangs in een rapport[18] aangegeven dat het niet wenselijk is dat de burger tussen wal en schip valt bij zorgaanvragen. Wanneer besloten wordt de uitvoering van de eigen bijdrageregelingen versnipperd te maken, krijgt de Wmo-klant ook op financieel gebied met het 'kastje/muur verhaal' te maken.

8.2. Impact op de keten

Gegevensuitwisseling

In uitfaseringsvariant 4 krijgt het CAK geen gegevens meer aangeleverd over zorgjaar 2020, met uitzondering van gegevens voor de bijdrageregeling beschermd wonen. Wel kunnen gemeenten en zorgaanbieders gegevens over 2019 en eerder naleveren of corrigeren. De gegevensuitwisseling zal snel in volume afnemen. De ervaring leert dat er nauwelijks gegevens van meer gegevens worden aangeleverd van meer dan twee jaar geleden. Daarmee zal de interne en externe ondersteuning van de

[18] Rapport Nationale Ombudsman 2018/030, *Zorgen voor burgers: onderzoek naar knelpunten bij toegang tot de zorg*, gepubliceerd op 14 mei 2018

aanleverstandaarden snel afnemen. Om de standaarden helemaal uit te kunnen faseren moet de gegevensuitwisseling voor beschermd wonen een plaats binnen het iWmo berichtenverkeer krijgen.

Administratieve lastenverlichting

Met de komst van de ‘vaste eigen bijdrage’ in 2019 leiden naleveringen en correcties nog nauwelijks tot een wijziging in de hoogte van de eigen bijdrage. Het CAK kan ketenpartners adviseren over het al dan niet aanleveren van deze gegevens. Verwerking van correcties zal immers zeer zelden leiden tot een correctie van de bijdrage en administratieve lasten kunnen op deze manier worden voorkomen. Dat geldt ook voor de persoonsgebonden budget (pgb) afsluitingen van de SVB. Jaarlijks rond mei stuurt de SVB de zogenaamde budget afsluitingsberichten (BAB’s) over de budgetten van het jaar daarvoor aan gemeenten. In deze berichten staat in hoeverre klanten hun persoonsgebonden budget verbruikt hebben. De BAB’s leiden tot correcties op de budgetten die gemeenten voor de eigen bijdrage bij het CAK hebben aangeleverd. Omdat budgetten vaak zo hoog zijn, is de correctie bijna nooit van invloed op de hoogte van eigen bijdrage. Daarnaast trekken klanten die onterecht een te hoge bijdrage betalen al eerder aan de bel.Zij wachten niet tot de jaarlijkse budget afsluitingsberichten van de SVB. Na invoering van het vaste tarief zullen de correcties op pgb’s naar verwachting niet leiden tot een correctie van de bijdrage.

Gegevensoverdracht van CAK naar gemeenten

Wanneer de uitvoering van de eigen bijdrageregeling Wmo in 2020 wordt overgeheveld naar gemeenten, zal er bij hen een informatiebehoefte ontstaan. Er zal sprake zijn van een overdracht van de uitvoering van het CAK naar de gemeenten. Voor een zachte landing is het essentieel dat de overdracht van gegevens vanuit het CAK naar de gemeenten soepel verloopt. Een voorbeeld hiervan is de overdracht van klanten met een hulpmiddel of voorziening die de kostprijs daarvan nog niet in de vorm van de eigen bijdrage hebben afgelost. Tot en met zorgjaar 2019 int het CAK namelijk de eigen bijdrage voor hulpmiddelen en voorzieningen. Op verzoek van gemeenten biedt het CAK vier inningsvarianten aan, die steeds starten vanaf bepaalde zorgperiode in een zorgjaar en die uitvoering geven aan de beleidsruimte die gemeenten hebben in het bijdragebeleid. De inningsvarianten zijn:

1. Totale kosten

De gemeente levert alleen de totale kostprijs aan het CAK aan. De burger betaalt de kostprijs van de Wmo-voorziening of het hulpmiddel volledig terug aan de gemeente. Het periodebedrag wordt bepaald door de hoogte van de eigen bijdrage.

2. Totale kosten, kosten per periode

De gemeente levert de totale kostprijs en een maximumbedrag per periode aan het CAK. De burger betaalt de kostprijs van de Wmo-voorziening het hulpmiddel volledig terug aan de gemeente. De gemeente stelt een maximum aan het periodebedrag.

3. Aantal zorgperioden, totale kosten

De gemeente stelt een maximum aan het aantal periodes dat een klant de door het CAK berekende eigen bijdrage betaalt. Het CAK int maximaal dit aantal periodes maar nooit meer dan de totale kostprijs.

4. Aantal zorgperioden, totale kosten, kosten per periode

De gemeente stelt een maximum aan het aantal perioden dat een klant eigen bijdrage betaalt en stelt een maximum aan het periodebedrag. Ook de totale kostprijs Wmo wordt aangeleverd.

Als gemeenten het abonnementstarief per 1 januari 2020 gaan uitvoeren, dan staan er voor de gemeenten nog saldi open voor de bovengenoemde voorzieningen. Gemeenten willen dan informatie over de hoogte van die saldi om te kunnen bepalen hoe lang het abonnementstarief met ingang van 2020

nog moet worden opgelegd. Het CAK kan geen nieuwe vorderingen meer aanmaken want de hulpmiddelen en voorzieningen gaan in zorgjaar 2020 onderdeel uitmaken van het abonnementstarief. Het CAK zal de openstaande saldi per periode 13 van 2019 in 2020 overdragen aan de respectievelijke gemeenten. De bestaande openstaande vorderingen over 2019 en eerder zullen door het CAK worden afgehandeld.

Het bovenstaande toont het belang aan om tijdig met gemeenten/de VNG in gesprek te gaan om gezamenlijk te bepalen wanneer en hoe de overdracht plaats zal gaan vinden. De Wmo klankbordgroep met gemeenten is een overlegstructuur waarin dit onderwerp tijdig kan worden geagendeerd.

Ketencommunicatie

Naast de informatie van VWS en de VNG over de wetswijziging zullen de ketenpartners ook van het CAK informatie ontvangen. De informatie van het CAK gaat over de praktische uitvoering van de uitfasering van de Wmo 2015 en de transitie naar gemeenten. Beleids- en uitvoeringscommunicatie moeten op elkaar aansluiten voor wat betreft timing en inhoud. Dit vraagt onderlinge afstemming tussen VWS, de VNG en het CAK.

Uitfasering van Wmo 2015

De communicatiedoelstellingen voor de uitfasering van Wmo 2015 zijn:

- het voorkomen van fouten in de aanlevering tot de laatste mogelijkheid hiervoor in 2022 (na afloop van de 24 maanden herzieningstermijn);
- het stimuleren van tijdige aanlevering over 2019 en eerder om facturen met meerdere perioden en naheffingen bij klanten te voorkomen.

In de praktijk betekent dit voor de uitfasering een inzet van persoonlijk contact tussen de CAK Servicedesk Ketenpartners, ketenmanagers en relatiemanagers van het CAK en de ketenpartners, ondersteund door informatie in communicatiemiddelen zoals de website, de nieuwsbrief en de Wmo monitor.

De aanlevering van gegevens voor 2019 neemt na februari 2020 direct fors af. Vervolgens zet deze dalende lijn zich geleidelijk door tot en met 2022. De intensiteit en de inzet van de ketencommunicatie is bij deze uitvoeringsvariant in 2019 het grootst en neemt daarna geleidelijk af tot de laatste aanlevering in 2022.

Het CAK wil ketenpartners stimuleren om uiterlijk februari 2020 de gegevens over periode 13 van 2019 aan te leveren en voor de voorliggende periodes is dat uiterlijk 1 januari 2020. Gegevens die te laat worden aangeleverd, leiden tot vervelende effecten voor de klant zoals stapelfacturen en naheffingen. Dit is in geen enkel geval wenselijk, en kan daarbij in deze transitiefase verwarrend zijn voor Wmo-klanten. Zij krijgen immers te maken met twee partijen voor het innen van de eigen bijdrage.

Transitie naar gemeenten

De communicatiedoelstellingen voor de transitie naar gemeenten zijn:

- samen zorgen voor een zorgvuldige eenmalige gegevensoverdracht;
- het creëren van duidelijkheid over de klantimpact per doelgroep.

Samen met de ketenpartners wil het CAK de transitie naar gemeenten goed laten verlopen zodat de klant hier zo min mogelijk hinder van ervaart. In de praktijk betekent dit de reguliere inzet van persoonlijk contact tussen medewerkers van de CAK Servicedesk Ketenpartners, ketenmanagers en relatiemanagers en de ketenpartner, ondersteund door informatie in communicatiemiddelen zoals de website, webinars, bijeenkomsten en de nieuwsbrief. Daarnaast zal het CAK bij deze uitvoeringsvariant extra moeten investeren in een-op-een contact met gemeenten omdat de wijze van gegevensoverdracht goed moet aansluiten op de werkwijze van de individuele gemeenten. De ketencommunicatie vanuit het CAK is in 2019 intensief en proactief. Na de transitie is de ketencommunicatie marginaal en voornamelijk reactief.

8.3. Impact op het CAK (juridisch, techniek, uitvoering)

De impact van deze uitvoeringsvariant op het CAK is fors en zal leiden tot krimp en een gedeeltelijke ontmanteling van de organisatie. De integrale gevolgen voor personeel en organisatie zijn in hoofdstuk 9 nader uitgewerkt en toegelicht.

Juridisch

Voor 2020 is de vraag hoe en in welke vorm het CAK verantwoordelijk blijft voor de inning van de eigen bijdrage Wmo over de voorgaande jaren. Er zijn hier een aantal scenario`s denkbaar. Hieronder wordt uiteengezet wat juridische aandachtspunten zijn als gemeenten het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen in 2020 volledig zelf uitvoeren.

Vaststellings- en herzieningstermijnen

De huidige regelgeving voorziet in termijnen waarbinnen het CAK de bijdrage moet vaststellen en herzien[19]. In 2020 en daarna worden nog nieuwe zorggegevens over 2019 en eerder aangeleverd en volgen er nog correcties op zorggegevens op grond waarvan het CAK al een bijdrage heeft vastgesteld. Ook kan de klant nog nieuwe feiten en omstandigheden aan het CAK bekend maken die kunnen leiden tot herziening van de eerder vastgestelde bijdrage. Ook de Belastingdienst kan nog jaren later met gewijzigde inkomensgegevens komen. Het CAK moet deze vaststellingen en herzieningen binnen het daarvoor geldende juridisch kader uitvoeren:

- er wordt altijd 36 maanden terugwerkende kracht verleend aan de vaststellings- of herzieningsbesluiten als het CAK deze binnen de 24 maandentermijn neemt;
- er wordt altijd 24 maanden terugwerkende kracht verleend aan de vaststellings- of herzieningsbesluiten als het CAK deze na de 24 maandentermijn neemt.

De voorlopige vaststelling van de bijdrage na toekenning van een in 2019 toegekende peiljaarverlegging kan niet eerder dan in 2021 een definitieve status krijgen. Dit omdat het CAK wettelijk met het door de Belastingdienst vastgestelde inkomen van T-2 werkt. Voor de uitvoeringspraktijk tijdens de uitfasering betekent dit dat het CAK tot en met zorgjaar 2022 nog bijdragen kan vaststellen en herzien.

Bewaartermijnen

Ook als het CAK per 2020 geen wettelijke verantwoordelijkheid voor de eigen bijdrage voor extramurale ondersteuning uit de Wmo meer heeft, blijven de bewaartermijnen zoals vastgelegd in de Selectielijst voor de archiefbescheiden van het CAK van toepassing. Deze lijst is momenteel nog niet formeel vastgesteld; de verwachting is dat dit nog in 2018 gebeurt. De wettelijke basis voor het vastleggen van bewaartermijnen in een selectielijst ligt in de Archiefwet, waarbij de vereisten die de AVG stelt zijn meegenomen.

[19] Artikelen 3.5 en 3.6 van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015

Het CAK hanteert de volgende bewaartermijnen:

- 7 jaar voor Wmo maatwerkvoorzieningen niet zijnde een pgb;
- 15 jaar voor Wmo maatwerkvoorzieningen die in de vorm van een pgb zijn verstrekt. Dat laatste is noodzakelijk op basis van artikel 5.3.4 lid 1 Wmo 2015.

Het is belangrijk te benadrukken dat de bewaartermijnen niet per 1 januari 2020 ingaan, maar vanaf het moment dat wijziging van de verschuldigde bijdrage van een individuele burger niet meer mogelijk is. De periode van 7 jaar gaat in vanaf het moment dat de burger geen gebruik meer maakt van de regeling, restitutie onmogelijk is, er geen vorderingen meer open staan en er geen bezwaar of beroep meer open staat. De periode van 15 jaar gaat in vanaf het tijdstip van ontvangst of vervaardiging van de gegevens. Daarbij kan er niet vernietigd worden als een burger nog gebruik maakt van de regeling. In dat geval kan er pas vernietigd worden na jaar 15, als de burger geen gebruik meer maakt van de regeling, restitutie onmogelijk is, er geen vorderingen meer open staan en er geen bezwaar of beroep meer open staat.

De wetgever kan er overigens ook alsnog voor kiezen om een wettelijke bewaartermijn vast te stellen als gemeenten verantwoordelijk worden voor de inning van de eigen bijdragen Wmo.

Eenmalige gegevensoverdracht naar gemeenten

De keuze voor gemeenten als uitvoerder betekent dat er een eenmalige gegevensoverdracht naar gemeenten moet plaatsvinden. Het CAK gaat ervan uit dat gemeenten zelf weten welke inwoners al voor 2020 ondersteuning ontvangen. Maar gemeenten moeten vernemen welk deel van de kostprijs van hulpmiddelen en voorzieningen is afgelost door middel van inning van de bijdrage door het CAK. Het is belangrijk dat de wetgever voor de eenmalige gegevensoverdracht een wettelijke grondslag creëert in de Wmo per 2020.

Artikel 6 van de AVG bevat limitatief de grondslagen waarop een eenmalige gegevensoverdracht rechtmatig zou mogen plaatsvinden. De grondslag ‘noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust’ geeft juridisch de meest solide grondslag. Een grondslag als toestemming van betrokkene is niet alleen uitvoeringstechnisch lastig realiseerbaar maar ook juridisch nauwelijks een optie. Een burger die ondersteuning vanuit de Wmo ontvangt zou toestemming nauwelijks kunnen weigeren, omdat dit de facto tot beëindiging van de Wmo-ondersteuning zou leiden.

Wettelijke termijnen ter verkorting uitfasering na 1 januari 2020

Deze wettelijke termijnen hebben betrekking op onderwerpen gerelateerd aan de wettelijke vaststellings- en herzieningstermijnen, zoals de aanlevering van zorgcorrecties, het doorvoeren van naheffingen en restituties et cetera. Het verdient de voorkeur dat de wetgever hiervoor restricties aan ketenpartners oplegt en wettelijk termijnen vaststelt voor de aanlevering van nieuwe zorggegevens en correcties op eerdere zorggegevens. Dit met als doel discussie over termijnen te voorkomen en de uitfasering in tijd te beperken. Hetzelfde geldt voor restricties voor het uitvoeren van naheffingen en restituties over oude jaren door het CAK. Wettelijk vastgelegde termijnen zijn harder en bieden meer transparantie dan generieke wettelijke verjaringstermijnen. Als voorbeeld kan de wetgever het juridisch kader voor de uitfasering van de AWBZ hanteren zoals dat door het CAK is uitgevoerd.

Recht op inzage, rectificatie en wissing

Ook na 1 januari 2020 zal het CAK nog beschikken over persoonsgegevens van burgers die voor deze datum een eigen bijdrage verschuldigd waren voor ontvangen Wmo-ondersteuning. Dit heeft te maken met de eerder genoemde bewaartermijnen. Het in de AVG genoemde recht op inzage en rectificatie blijft

bestaan en de toegang tot de persoonsgegevens moet dan ook zo worden ingericht dat deze rechten geëffectueerd kunnen worden.

Artikel 17 geeft burgers het recht op gegevenswissing (‘recht op vergetelheid’). Omdat het CAK niet langer de uitvoerder van de eigen bijdrageregeling is, valt niet uit te sluiten dat burgers vaker een beroep zullen doen op dit recht. Het is aan het CAK om aan te tonen dat de gegevens nog steeds nodig zijn voor bepaalde doeleinden en dat er sprake is van een proportionele verwerking.

Verantwoording 2020 en eindverantwoording

Uit het voorgaande blijkt dat het CAK ook na het verdwijnen van de wettelijke verantwoordelijkheid voor de eigen bijdrage voor Wmo nog werkzaamheden uitvoert en persoonsgegevens van burgers onder zich houdt. Hierover zal op enig moment (eind)verantwoording moeten worden afgelegd. Het verdient aanbeveling dat het tijdstip en de inhoud van deze verantwoording wettelijk wordt vastgelegd. Het tijdstip hangt nauw samen met eventueel andere wettelijke vastgelegde termijnen, met name de wettelijke termijnen voor uitfasering na 1 januari 2020 die eerder zijn benoemd. De verantwoordingsdatum hoeft niet te worden gekoppeld aan de bewaartermijnen. Dit onderwerp kan worden losgekoppeld van de verantwoording van de afbouw (de bewaartermijnen zouden de datum van verantwoording ook te ver in de toekomst doen liggen).

Van belang te vermelden is dat in 2020 zowel gemeenten als het CAK facturen aan klanten sturen. De factuurdatum is bepalend voor de toebedeling aan een bepaald verantwoordingsjaar. Verantwoording over het jaar 2020 kan dan ook niet meer door een enkele instantie plaatsvinden maar verloopt versnippert.

Als besloten wordt dat de uitvoering per 2020 naar gemeenten gaat, zullen VWS en het CAK nadere afspraken moeten maken over de wijze waarop de eindverantwoording plaatsvindt en binnen welk juridisch kader dit moet gebeuren.

‘Ontvlaggen’ BRP

Het CAK plaatst als afnemer van de Basisregistratie Persoonsgegevens een zogenoemde ‘vlag’ bij klanten, zodat attenderingen over wijzigingen bij het CAK gemeld worden. Het is de vraag tot wanneer het ‘vlaggen’ van de gehele populatie gerechtvaardigd is, terwijl het CAK niet langer de uitvoerder van de regeling is.Hiervoor moet een datum worden bepaald. Het ‘vlaggen’ van de gehele populatie zou overigens kunnen worden vervangen door incidentele controle op het moment dat dit noodzakelijk is. Uitgezocht moet worden wat uitvoeringstechnisch de mogelijkheden zijn.

Techniek

Het ICT-applicatielandschap voor de uitvoering van de extramurale bijdrageregeling Wmo moet nog vijf jaar deels operationeel blijven. Onderdelen van het landschap worden zo snel mogelijk ontmanteld. Er worden geen functionele wijzigingen meer in aangebracht, tenzij deze voortvloeien uit een wettelijke verplichting. Daarnaast moeten verplichte upgrades en beveiligingspatches worden doorgevoerd. Nadat de laatste correctie is aangebracht moeten de gegevens nog 7 of 15 jaar (de bewaartermijn) worden bewaard op een raadpleegbaar medium. Voor archivering van gegevens in het kader van de wettelijke bewaartermijn schaft het CAK een pakketoplossing aan. Zodra de termijn is verstreken worden de gegevens vernietigd.

De ervaring leert dat het aantal naleveringen en correcties na het tweede jaar volgend op het betreffende zorgjaar (dus per 2022) daalt:van circa tienduizenden naar tientallen per maand. Tot 2022 wordt het

huidige applicatielandschap in de lucht gehouden om deze gegevens te kunnen verwerken. Wanneer de aantallen per maand sterk gereduceerd zijn, worden deze met een eenvoudige rekenhulpapplicatie verwerkt.

De contracten voor de lokaties en het beheer van datacenters lopen tot en met 2020 en de kosten blijven tot dan gelijk. Daarna kan het contract maximaal 5 keer voor één jaar worden verlengd. Na de uitfasering van het ICT-landschap voor de Wmo kan worden volstaan met een kleiner datacenter.

Uitvoering

Alhoewel in uitvoeringsvariant 4 de uitvoering van de Wmo-taak (gedeeltelijk) bij het CAK eindigt per 30 december 2019, betekent dit niet dat het CAK geen werkzaamheden meer hoeft uit te voeren. In 2020 worden nog ondersteuning en correcties ontvangen over de vorige zorgjaren. Daarnaast ontvangt het CAK nog jarenlang definitieve inkomensgegevens van de Belastingdienst. Ook correcties uit het BRP worden nog aangeleverd. De bestanden worden gecontroleerd en al deze correcties moeten nog binnen de geldende vaststellings- en herzieningstermijnen worden verwerkt. Dit leidt tot beschikkingen, facturen, bezwaren en beroepen en de daarbij behorende klantvragen. Het volume van deze werkzaamheden neemt echter al snel af. Daarnaast moet er nog jaarlijks worden verantwoord richting de gemeenten, de NZa en het ministerie van VWS.

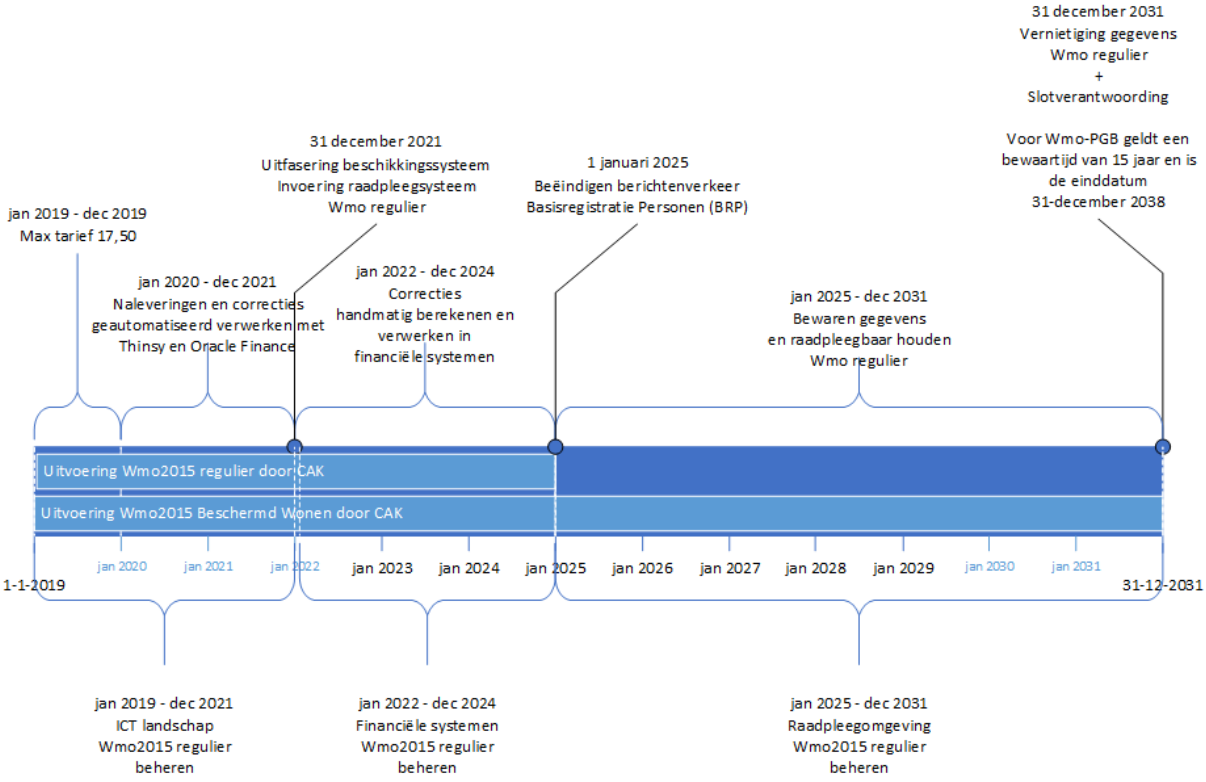
8.4. Uitvoerbaarheid

Het CAK is in staat de wettelijk taak uit te faseren en gemeenten te faciliteren door overdracht van gegevens en het delen van kennis en kunde. Het verdient aanbeveling dat de wetgever de termijnen vastlegt voor aanlevering en correcties van zorggegevens en het vaststellen en herzien van de bijdrage over oudere jaren in wetgeving.

De impact van deze uitvoeringsvariant op het CAK is fors en zal leiden tot krimp en een gedeeltelijke ontmanteling van de organisatie. Hier wordt in hoofdstuk 9 verder op ingegaan.

8.5. Planning

Na de beëindiging van de uitvoering van de Wmo 2015, met uitzondering van beschermd wonen, worden bij het CAK nog naleveringen en correcties verwerkt. Vorderingen en terugbetalingen worden afgehandeld. De meeste correcties op een zorgjaar vinden plaats in de eerste twee jaar ná dat jaar. Nadat alle verwerkingen zijn afgerond, gaat de wettelijke bewaartermijn van 7 of 15 jaar in.

FIGUUR 7 PLANNING UITVOERINGSVARIANT 4

9. Personeel en organisatie

Het CAK staat aan de vooravond van de veranderingen in de Wmo 2015 die in 2020 worden ingevoerd. Ook de toenemende digitalisering heeft impact op onze organisatie. Deze ontwikkelingen zullen leiden tot vermindering van het aantal banen met als gevolg dat het CAK op termijn afscheid moet nemen van medewerkers.

Medewerkers van het CAK moeten geïnformeerd worden over de veranderingen binnen de Wmo, voorzien van de beleidsmatige en politieke context en inclusief een toekomstperspectief voor zover dit bekend is. Ook de organisatorische impact zal hierbij aan bod moeten komen. Voor deze communicatie zetten we de interne communicatiekanalen en -middelen in, zoals intranet, bijeenkomsten en (voor werkinstructies) de kennisbank.

9.1. Organigram

Afhankelijk van de gekozen uitvoerings- en vormgevingsvariant krimpt het aantal medewerkers van het CAK ingrijpend. Dit betekent concreet dat het CAK een aantal specialisten niet langer in dienst kan houden. De totale verandercapaciteit van het CAK neemt daarmee af. Bij veranderingen in de resterende wettelijke taken zal daardoor eerder een beroep moeten worden gedaan op externe kennis. Veranderingen zullen daardoor hogere kosten met zich meebrengen.

9.2. Aanpak CAK

Het CAK vindt het belangrijk om tegenover zijn medewerkers tijdig open en eerlijk te zijn over de gevolgen op personeelsgebied. Bij al deze ontwikkelingen wil het CAK een goede werkgever zijn en staan zorgvuldigheid en menselijkheid voorop. Er is tijd om de formatie af te bouwen, waarbij het van belang is dat de medewerkers zelf de regie nemen over hun toekomst en in actie komen. Het CAK faciliteert medewerkers en management met hulpmiddelen en begeleiding, zoals instrumenten, bijvoorbeeld cursussen gericht op bevordering van interne en externe mobiliteit. De formatie is gericht op een optimale verhouding tussen vaste en flexibele contracten.

Het CAK kent medewerkers met een ambtenarencontract volgens het Algemeen Rijksambtenarenreglement (ARAR). Daarnaast zijn er medewerkers met een contract volgens de Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO) van de Zorgverzekeraars. De regels met betrekking tot ontslag voor deze medewerkers zijn verschillend. Het CAK wil zijn medewerkers zoveel als mogelijk gelijk behandelen.

De afdeling HR maakt gebruik van het onderstaande instrumentarium:

- Sociaal Plan
- Strategische Personeelsplanning
- Formatie en flexibilisering
- Vacaturebeleid
- Managementprogramma
- Mobiliteitsprogramma

9.3. Instrumentarium

Sociaal Plan

Het sociaal plan is gericht op de preventieve fase en past bij de noodzaak van een vangnet. Het perspectief op werk is leidend. De focus ligt op ontwikkeling en eigen regie in combinatie met de

arbeidsmarktwaarde. Het sociaal plan heeft een looptijd van 4 jaar (2019 – 2023). Het plan wordt afgestemd met de vakbonden en de Ondernemingsraad.

Strategische Personeelsplanning (SPP)

De Strategische Personeelsplanning vormt de basis voor de gesprekken met talentvolle medewerkers, om hen een programma aan te kunnen bieden en hen te positioneren voor functies waarin zij zich verder kunnen ontwikkelen. Medewerkers met een laag perspectief worden binnen het CAK ondersteund in hun ontwikkeling om hun afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen en hen naar een ander werkperspectief te helpen.

Formatie en flexibilisering

Formatie en flexibilisering zijn opgezet om inzicht te geven in onze personele bezetting en hierop te kunnen sturen. Bijvoorbeeld op wat de flexibele schil zou moeten zijn bezien vanuit continuïteit en de noodzaak tot het afslanken van de organisatie. Inhuurbeleid maakt hier een integraal onderdeel van uit.

Vacaturebeleid

Naast bovengenoemde instrumenten wil het CAK de instroom van nieuwe medewerkers op vaste contracten beheersen door het aantal opengestelde vacatures te verminderen en de eventuele verlenging van tijdelijke contracten kritisch te toetsen.

Managementprogramma

Het Management Development programma richt zich op het equiperen van leidinggevenden in de pre mobiliteitsfase. Hiernaast worden er gerichte workshops en trainingen georganiseerd.

Mobiliteitsprogramma

Het CAK maakt een speciaal programma voor medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt en laag perspectief binnen het CAK. Dit zal bestaan uit voorbereidende gesprekken met de manager en een arbeidsmarktscan. Integraal onderdeel van het programma vormt het stimuleren van externe mobiliteit voor gewenste doelgroepen.

9.4. Kennis en kunde

Het CAK wordt gemaakt door zijn medewerkers. Deze professionals hebben zich in de afgelopen jaren volledig ingezet om de uitvoering voor de klant zo prettig mogelijk te laten verlopen en het elke dag een beetje beter te doen. Alle wijzigingen die in de afgelopen jaren door de politiek werden aangereikt zijn zo geruisloos mogelijk doorgevoerd in de uitvoering.

De medewerkers van het CAK zijn behalve professionals ook mensen met gezinnen en financiële verplichtingen. De onzekerheid over hun toekomst bepaalt onderlinge gesprekken en medewerkers kijken naar elkaar: moet jij weg of ik?

Voor een aantal medewerkers leidt deze onzekerheid tot actie: zij solliciteren buiten het CAK. De harde realiteit is dat juist de beste medewerkers het eerst een nieuwe baan vinden. Zodra een dergelijke medewerker afscheid neemt van het CAK treedt er onherroepelijk verlies van kennis en kunde op. Een eventuele ontmanteling van de Wmo-taak bij het CAK is een onomkeerbaar proces: de jarenlang opgebouwde kennis gaat verloren. Het opnieuw opbouwen van deze kennis kost tijd en geld.

9.5. Formatieplaatsen

Indien het abonnementstarief vanaf 2020 door het CAK wordt uitgevoerd, dan is de formatie ten behoeve van de Wmo2015 in de jaren 2020, 2021 en 2022 gebaseerd op abonnementstarief, beschermd wonen en de afbouw van de oude jaren. Er kunnen tot en met 2022 138,8 fte vervallen, ten opzichte van de formatie in 2018.

Uitvoeringsvariant 1 i.o.v. VWS	---------- Formatie ----------				
Wettelijke taken	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Wmo2015 t/m 2018	382,8				
Wmo2015 in 2019		332,7			
Abonnementstarief			203,8	203,8	203,8
Beschermd Wonen			22,6	22,6	22,6
Afbouw oude jaren			88,2	34,2	17,6
Totaal	**382,8**	**332,7**	**314,6**	**260,6**	**244,0**
Delta t.o.v. 2018	**0,0**	**-50,1**	**-68,2**	**-122,2**	**-138,8**

Indien het abonnementstarief vanaf 2020 door de gemeenten wordt uitgevoerd, dan is de formatie ten behoeve van de Wmo2015 in de jaren 2020, 2021 en 2022 gebaseerd op het gegevensknooppunt en de afbouw van de oude jaren. Er kunnen tot en met 2022 356,2 fte vervallen, ten opzichte van de formatie in 2018.

Uitvoeringsvariant 4 i.o.v. VWS	---------- Formatie ----------				
Wettelijke taken	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Wmo2015 t/m 2018	382,8				
Wmo2015 in 2019		332,7			
Gegevensknooppunt			8,6	8,6	8,6
Afbouw oude jaren			88,2	34,2	17,6
Totaal	**382,8**	**332,7**	**96,8**	**42,8**	**26,2**
Delta t.o.v. 2018	**0,0**	**-50,1**	**-286,0**	**-340,0**	**-356,6**

10. Interne beheersing en externe verantwoording

In dit deel van de uitvoeringstoets beschrijft het CAK voor de Wmo in 2020 de gevolgen van de beleidsvoornemens voor de verantwoording en interne beheersing.

10.1. Interne beheersing

Bij alle uitvoeringsvarianten zal het CAK gebruik maken van een nieuw geautomatiseerd systeem, waarbij veel aandacht zal worden besteed aan de nieuwe inrichting van de interne beheersing. Een zorgvuldige uitvoering vereist dat het CAK de interne risico's aantoonbaar beheerst. Het CAK zal daarvoor gebruik maken van een zogenaamd Geïntegreerd Controle Raamwerk. Dit raamwerk biedt kaders voor een verantwoorde bedrijfsvoering en zorgt voor stroomlijning en integratie van risicobeheersingsprocessen binnen de hele organisatie. Het besluitvormingsproces voor het te hanteren model loopt en zal ook met externe toezichthouders worden afgestemd.

10.2. Externe verantwoording

Het CAK is een zelfstandig bestuurorgaan dat een aantal wettelijke taken en regelingen uitvoert. Over deze wettelijke taken legt het CAK verantwoording af.

Jaarrekening

Het CAK verantwoordt zich over de beheerskosten via de jaarrekening. De jaarrekening wordt, voorzien van een accountantsverklaring, aangeboden aan VWS. De Audit Dienst Rijk (ADR) is toezichthouder op de beheerskosten en geeft een advies aan VWS op basis waarvan VWS de jaarrekening van het CAK goedkeurt.

Bestuurlijke verantwoording

De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) is onder andere toezichthouder op de uitvoering van de eigen bijdrageregelingen Wlz en Wmo. Via de jaarlijkse bestuurlijke verantwoording legt het CAK over de uitvoering van deze wettelijke taken verantwoording af aan de NZa. Deze is ook voorzien van een accountantsverklaring. De NZa geeft een oordeel over hoe het CAK zijn taken heeft uitgevoerd (rechtmatigheid). Dit rapport van de NZa is openbaar en wordt aan de Tweede Kamer aangeboden voorzien van een reactie van VWS. Hieruit kunnen gemeenten afleiden dat het CAK de eigen bijdrage Wmo rechtmatig uitvoert. Dit rapport is openbaar en wordt gepubliceerd op de website van de NZa. Het CAK informeert gemeenten via de nieuwsbrief nadat het rapport openbaar is geworden.

Onderdeel van de bestuurlijke verantwoording is de financiële verantwoording over wettelijke taken en regelingen. Dit onderdeel vervangt vanaf verslagjaar 2017 onder andere de Third Party Memorandums (TPM).

Het uitgangspunt van deze uitvoeringstoets is dat de verantwoording voor uitvoeringsvariant 1 gelijk blijft aan de huidige verantwoording. Het CAK verantwoordt zich over de Wmo 2015 als geheel. Voor de andere uitvoeringsvarianten geldt dat het CAK zich slechts over een deel van de Wmo verantwoord. In alle gevallen zal de nieuwe inrichting van de interne beheersing het CAK in staat stellen het proces van externe verantwoording soepeler te laten verlopen. Hieronder is per uitvoeringsvariant aangegeven wat de gevolgen zijn voor de bestuurlijke verantwoording door het CAK vanaf 2020.

Uitvoeringsvariant 1: Het CAK voert het abonnementstarief volledig op grond van de wettelijke taak uit.
Bij uitvoeringsvariant 1 vinden er geen wijzigingen plaats in de bestuurlijke verantwoording ten opzichte van de huidige Wmo-verantwoording. Het CAK maakt een jaarlijkse bestuurlijke verantwoording over de Wmo 2015 als geheel.

Daarnaast zal het CAK oplossingen implementeren voor operationele issues zoals:
- verrekeningen uit oude jaren worden vanaf 2020 verrekend in verschillende systemen;
- bestuurlijke verantwoording wordt vanuit twee verschillende operationele systemen opgebouwd en ondergebracht in een gecentraliseerd grootboeksysteem;
- voor de inning van het abonnementstarief start het CAK vanaf 2020 met een nieuw rekeningnummer. Dit om vermenging van geldstromen met oude zorgjaren te voorkomen.

Uitvoeringsvariant 2: Het CAK voert het abonnementstarief in opdracht van (een samenwerkingsverband van) gemeenten uit.
In de beschrijving van de uitvoerbaarheid van deze variant wordt ingegaan op de verschillen ten opzichte van uitvoeringsvariant 1.

Het CAK legt verantwoording af per gemeente waarvoor de uitvoering wordt gedaan. De bestuurlijke verantwoording over de 2020 en verder zal door de gemeenten zelf worden gedaan, met uitzondering van bovengenoemde overlopende posten en verrekeningen. Het CAK is in deze variant niet meer verantwoordelijk voor de bestuurlijke verantwoording over 2020 (met uitzondering van beschermd wonen). Wel zal het CAK de gemeenten voorzien van de benodigde informatie, zodat deze gemeenten hun bestuurlijke verantwoording over de Wmo vanaf 2020 kunnen verzorgen. Een voorwaarde hierbij is dat het CAK voor alle gemeenten dezelfde soort informatie en opzet van verantwoording kan opleveren.

Uitvoeringsvariant 3C: Het CAK fungeert alleen als gegevensknooppunt voor gemeenten.
In de beschrijving van de uitvoerbaarheid van deze variant wordt ingegaan op de verschillen ten opzichte van uitvoeringsvariant 1.

In deze variant moet het CAK zich bestuurlijk verantwoorden over de juistheid, tijdigheid en volledigheid van de door het CAK afgehandelde datastromen. Het CAK beperkt zich tot een verantwoording over deze datastromen en haar eigen uitvoeringskosten. Ook blijft het CAK een bestuurlijke verantwoording opstellen voor de Wmo 2015 tot en met 2019 in de jaren 2020 tot en met 2022, voor correcties over voorgaande jaren (plus de financiële afwikkeling van openstaande vorderingen) en de vaststellingen over periode 12 en 13 van 2019. Daarnaast stelthet CAK een bestuurlijke verantwoording op voor beschermd wonen.

Scenario 4: Gemeenten voeren het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor de woningaanpassing volledig uit. Het CAK bouwt zijn activiteiten af.
Het CAK blijft een bestuurlijke verantwoording opstellen voor de Wmo 2015 tot en met 2019 in de jaren 2020 tot en met 2022, voor correcties over voorgaande jaren (plus de financiële afwikkeling van openstaande vorderingen) en de vaststellingen over periode 12 en 13 van 2019. Daarnaast stelt het CAK een bestuurlijke verantwoording op voor beschermd wonen. Als besloten wordt dat de uitvoering per 2020 naar gemeenten gaat, zullen VWS en het CAK nadere afspraken moeten maken over de wijze waarop de eindverantwoording plaatsvindt en binnen welk juridisch kader dit moet gebeuren.

11. Risico's en beheersmaatregelen

Voor de implementatie van de beleidsvoornemens onderkent het CAK een aantal risico's die op de diverse uitvoeringsvarianten van toepassing zijn. Daarbij zijn mitigerende maatregelen benoemd die de kans dat een risico zich voordoet en de impact van het risico verkleinen.

11.1. Uitvoeringsvariant 1 en 2

Het hoofdrisico is dat het CAK de deadline van 30 december 2019[20] niet haalt, óf de deadline wel haalt maar onvoldoende kwaliteit in de uitvoering levert. Alle maatregelen zijn er op gericht dit risico te mitigeren.

Nr.	geïdentificeerde risico's	Kans	Gevolg	Initieel risico
0	Hoofdrisico: Het CAK geeft in de uitvoeringstoets aan dat de Wmo per 1 januari 2020 kan worden uitgevoerd maar in de praktijk blijkt dat het CAK óf de deadline niet haalt, óf de deadline wel haalt maar onvoldoende kwaliteit in de uitvoering levert. Alle onderstaande risico's zijn aan dit hoofdrisico gerelateerd.			
1	Het CAK beschikt (in samenhang met de gehele veranderkalender) over onvoldoende expertise, kennis en kunde (juiste persoon op de juiste plaats) tijdens de voorbereiding en/of de uitvoering van de Wmo per 2020.	Mogelijk	Zeer omvangrijk	Hoog risico
2	Het CAK ontvangt van de ketenpartners onvolledige, onjuiste gegevens of ontvangt de gegevens niet tijdig of het CAK ontvangt van de ketenpartners in het geheel geen gegevens .	Mogelijk	Zeer omvangrijk	Hoog risico
3	Het huidige ICT applicatielandschap voldoet niet lang genoeg.	Onwaarschijnlijk	Omvangrijk	Gemiddeld risico
4	Het nieuwe ICT landschap is niet tijdig gerealiseerd.	Mogelijk	Zeer omvangrijk	Hoog risico
5	Na 1 juli 2018 wil de politiek wijzigingen doorvoeren op de opdrachtbrief met het gekozen scenario uit de uitvoeringstoets waardoor de transitie vertraagt en het genoemde hoofdrisico actueel wordt.	Mogelijk	Zeer omvangrijk	Hoog risico
6	Het CAK heeft niet tijdig, vóór 1 januari 2020, inzicht in het werkelijke aantal klanten als de Algemene Voorzieningen deel gaan uitmaken van het abonnementstarief.	Mogelijk	Gemiddeld	Gemiddeld risico

Nr.	Mitigerende maatregelen	Kans	Gevolg	Resterend risico
1	Het CAK brengt in kaart welke kennis en kunde wanneer benodigd is om de Wmo2020 te kunnen realiseren en uit te voeren. Het CAK maakt een capaciteitsplanning op basis van de werkelijke behoefte en stelt een plan van aanpak op om te borgen dat de juiste kennis en kunde op de juiste plaats zit.	Onwaarschijnlijk	Omvangrijk	Gemiddeld risico
2	Het CAK bepaalt nu al welke gegevens nodig zijn van de ketenpartners voor de diverse scenario's. Er wordt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 1 juli 2018, begonnen met de transitie Er wordt een convenant afgesloten met de ketenpartners om er voor te zorgen dat er aan het CAK tijdige, volledige en betrouwbare informatie geleverd wordt. Het CAK realiseert een ICT oplossing die zo vroeg mogelijk in het proces anomaliteiten detecteert en de ketenpartners daarover informeert.	Onwaarschijnlijk	Omvangrijk	Gemiddeld risico
3	Het CAK zorgt o.b.v. een plan van aanpak, dat het huidige ICT landschap voor de oude zorgjaren van de Wmo beschikbaar blijft voor zolang nodig.	Zeer zeldzaam	Omvangrijk	Laag risico
4	Tijdig in werking stellen van een effectieve besturing op de realisatie van de relevante projecten uit de Roadmap ICT, uitgaande van het plan van aanpak.	Onwaarschijnlijk	Omvangrijk	Gemiddeld risico
5	Risico accepteren. De uiterste startdatum is een randvoorwaarde voor een succesvolle transitie. Van eventuele wijzigingen na 1 juli 2018 wordt door het CAK bij MinVWS aangegeven wat de invloed ervan is op de planning en de uitvoering.	Mogelijk	Gemiddeld	Gemiddeld risico
6	Het implementeren van een flexibele workforce die in de eerste maanden van 2020, al dan niet gebruikmakend van de CAK uitwijklocatie, de klant te woord kan staan.	Onwaarschijnlijk	Gemiddeld	Laag risico

[20] Datum ingang periode 1 van zorgjaar 2020.

11.2. Uitvoeringsvariant 3C en 4

In uitvoeringsvariant 3C en 4 is het CAK niet langer verantwoordelijk voor de vaststelling en inning van de extramurale eigen bijdrage. Deze taak is dan de verantwoordelijkheid van gemeenten dan wel de samenwerkingsverbanden. Het hoofdrisico voor het CAK is dat gemeenten vlak voor de deadline van 30 december 2019 gegevens willen van het CAK en het CAK deze niet tijdig kan leveren.

Nr.	geïdentificeerde risico's	Kans	Gevolg	Initieel risico
1	Het CAK beëindigt de uitvoering van de Wmo per 1 januari 2020 met uitzondering van Beschermd Wonen. In extremis blijkt dat gemeenten voor de uitvoering van de Wmo gegevens nodig hebben van het CAK en het CAK kan deze niet tijdig leveren.	Mogelijk	Omvangrijk	Verhoogd risico

Nr.	Mitigerende maatregelen	Kans	Gevolg	Resterend risico
1	Inrichten van een regieorganisatie die de transitie stuurt en monitort. Het CAK neemt samen met gemeenten, zorgaanbieders en MinVWS zitting in deze regiegroep.	Onwaarschijnlijk	Omvangrijk	Gemiddeld risico